

VIENYBĖ

1886 • 97TH ANNIVERSARY YEAR • 1983

97 M. 1 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1983 M. SAUSIO [JANUARY] 15 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTŲ

*Sniego patalų apklotos ilsisi skulptūros Vilniaus Gedimino kalno papėdėje.
V. Kapočiaus nuotr.*

NAUJI METAI—NAUJI LAPAI

EDVARDAS ŠULAITIS

Štai prašvilpė bene didžiausios metų šventės—Kalėdos. Jų laukėme, kažko tikėjomės, o po jų, kaip liaudies išmintis sako, vėl tos pačios bėdos.

JAV ekonominei padėčiai vis sunkėjant, Kalėdos šiemet iš tikrųjų nebuvo didelio džiaugsmo šventė. Nors Amerikos biznierių per daug dar nesiskundžia, nes visokių šventinių dovanų pardavė gana daug. Mat Kalėdų "didingumas" čia matuojamas žmonių išleistais pinigais ir biznierių pelnu.

Po Kalėdų sulaukėme ir Naujųjų Metų. Ne tik sulaukėme, bet ir perkopėme Naujųjų Metų slenksnį.

Jau plėšiamo 1983-ųjų metų kalendoriaus lapus. Šiandien mus, tėvynę palikusius II-jo pasaulinio karo sukuryje, kiekvienėri metai vis labiau toлина nuo savo gimtojo krašto.

Tuoj po karo Vokietijos stovyklose ar dar pirmaisiais metais, atvykus į užjūrio kraštus, daug kas linkėdavo sekančius Naujuosius Metus sutikti savo tėvynėje... Dabar jau tokių linkėjimų negirdėt—nesigirdi todėl, kad mažai kas tiki greitai Lietuvai ateisiančia laisve.

☆ ☆ ☆

Po ranka turiu Vokietijos stovyklose (Augsburge)ėjusį lietuvių laikraštį—Žiburius, kuriuose buvo žvelgiama į artėjančius 1949-uosius metus. Tai metai, kurių laikotarpyje daugumas "dypukų" atsiveikino su stovyklomis ir nutūpė Amerikoje ar kituose užjūrio kraštuose.

Tame naujametiniame straipsnyje rašoma:

"Kiekvienas lietuvis, kuriam pasaulio kampe jis begyventų, turi visada jaustis lietuvis, kovojantis lietuvis, gyvenąs ne tik sau, bet ir savo tautai ir tėvynei".

Ir toliau raginama:

"Parodykime tą tėvynės meilę ne tik žodžiais, bet ir konkrečiais darbais. Paremkime kiekvieną lietuvišką sumanymą bei pastangą. Priklausykime, kur tik galima, lietuviškai parapijai, dalyvauskime lietuviškuose choruose, sporto klubuose, tautinėse šventėse. Nebūkite abejingi į vargą patekusiam broliui, nepavydėkime, kad mūsų kaimynas gavo darbo garantijas pas tą patį darbdavį, kur ir mes, gyvenkime šūkiu—vienas už visus, visi už vieną".

Nukelta į 2 psl.

EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA PABALTIO VALSTYBIŲ REIKALU

VLIKO delegacijos pirmininkas dr. K. Bobelis iš Strasburgo telefonu pranešė, kad 1983 m. sausio 13 d. Europos Parlamentas priėmė Komisijos Politinės pasiūlytą rezoliuciją apie padėtį Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Rezoliucija priimta 98-ais balsais už ir 6-ais balsais prieš, 7 susilaikė.

Už rezoliuciją debatuose stipriai pasisakė: dr. Otto von Habsburg, referentas; Anglijos atstovai: Alan Tyrrell ir Simmons; Vokietijos atstovai: Wedeking ir Seeler, ir Italijos-Grankowski ir Romualdi.

Prieš rezoliuciją pasisakė 3 atstovai: 2 socialistai ir vienas komunistas.

Šios rezoliucijos priėmimas reikšmingas Lietuvos, Latvijos ir Estijos kovos dėl jų laisvės ir nepriklausomybės parėmimas.

Priėmus rezoliuciją, VLIKO delegacija suruošė priėmimą, kuriame dalyvavo gausus būrys Parlamento narių.

Apie rezoliucijos priėmimą pranešė taip pat UPI agentūra, o Amerikos Balsas šią žinią perdavė į Lietuvą.

UPI PRANEŠIMAS

Amerikos balsas, pasirėmęs UPI korespondento pranešimu ir lietuvių-latvių suteiktomis informacijomis, paskelbė sekantį pranešimą:

"Europos Parlamentas Strasburge sausio 13 d. priėmė rezoliuciją, kviečiančią atstatyti trijų Pabaltijo kraštų nepriklausomybę.

Rezoliucija, pateikta Europos Parlamento Politinės Komisijos, priimta 98-ais balsais, 6-iems balsuojant prieš, 7-iems susilaikius.

Tarp kalbėtojų, raginusių šį do-

kumentą priimti, buvo Vokietijos atstovas Otto von Habsburg, Austro-Vengrijos imperijos palikuonis. Jis apibūdino Sovietų Sąjungą kaip paskutinę didžiąją kolonijinę valstybę pasaulyje ir pridūrė, kad trijose Pabaltijo valstybėse—Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje vykdoma sistematiška rusifikacija.

Europos įstatymams leisti organas nutarė rezoliuciją perduoti specialiam Jungtinių Tautų Dekolonizacijos Komitetui ir taip pat komitetams, kurie seka Helsinkio Baigiminio Akto žmogaus teisių įgyvendinimą.

Lietuva, Estija ir Latvija buvo jėga inkorporuotos į Sovietų Sąjungą 1940 metais. Jungtinės Amerikos Valstybės šio Sovietų akto niekad nepripažino".

ALTO ir Bendruomenės santykiai gerėja

Dr. Antanas Butkus, JAVLB Krašto Valdybos pirmininkas, ir ALTo pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas ir vicepirmininkai dr. Leonas Kriaučeliūnas bei Teodoras Blinstrubas sausio 15 d. posėdžiavo abiejų organizacijų reikalais.

Pasikalbėjo nuoširdžioje dvasioje. Svarstė bendro visuomeninio komiteto apkaltintiems lietuviams ginti reikalus bei galimybes santykiams sunormuoti.

Pasikalbėjimą suorganizavo dr. L. Kriaučeliūnas, ALTo visuomeniniams reikalams komisijos pirmininkas.

1983 METAI—AUŠROS METAI

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba 1983 m. pradžioje paskelbė tokį atsišaukimą:

"Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba nutarė 1983 metus skelbti Aušros metais. Tuo siekiama visai lietuvių išeivijai priminti Aušros išleidimo šimto metų sukaktį ir jos poveikį mūsų tautos atgimimui.

PLB valdybos nutarimui pritardami ir siekdami Aušros šimtmetį kuo regimiau ir prasmingiau paminėti, visus JAV Lietuvių Bendruomenės padalinius, visas lituanistines mokyklas, patriotines organizacijas, lietuvių leidyklas, o taip pat ir atskirus tautiečius skatiname:

1. organizacijų raštų pavadini-

muose, visų rūšių spaudos leidiniuose ir privačiuose laiškuose datas žymėti: 1983 Aušros metai;

2. rengti akademijas, svarstybas, vakarones, spaudos parodas Aušros poveikiui lietuvių tautos ir Lietuvos likimui ryškinti;

3. lituanistinėse mokyklose stiprinti tautinį, visuomeninį auklėjimą ir rengti prieauglį praktinei bendruomeninei veiklai;

4. visom veiksmingom priemonėm garsinti ir mūsų išeivijos tautinio atbudimo reikalą, o ypačiai naudoti visas progas ir būdus įjungti jaunąją ir viduriniąją kartą į lietuviybės gaivinimo, ugdymo ir skleidimo veiklą".

Vienybe is published twice a month by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybe, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Mykolas Drunga, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

NAUJI METAI — NAUJI LAPAI

Atkelta iš 1 psl.

Po 25 metų laikotarpio tokie naujametiniai linkėjimai, kiek tai liečia lietuviškąją sritį, gal nepasikeitė. Ir dabar girdime raginimų darbuotis lietuviškuose baruose. Niekas dabar darbo garantijų atsiuntimo nebelaikia. Tų, kurie liko Vokietijoje, iš jos dabar Amerikon nepriviliotum už jokių pinigų, nes tame krašte gyvenimo standartas dabar aukščiausias pasaulyje.

Tačiau dabar neteklius pradeda žvelgti į akis ir nevienam Amerikoje gyvenančiam tautiečiui. Jis neišvengiamai turi eiti su kitais į vis ilgejančias bedarbių eiles, turi kasdien grumtis su tomis pačiomis bėdomis, kurios užgula amerikiečius, netenkančius darbo ir sveikatos, vienokiu ar kitokiu būdu praranda turta, pragyvenimo šaltinius.

☆ ☆ ☆

Atrodo, jog atėjo laikas, kad čia veikiančios lietuvių labdaros organizacijos, lietuvių parapijos ar kitos grupės, turėtų pradėti rūpintis Amerikoje gyvenančių nelaimingų tautiečių reikalais, o mažiau dėmesio skirti kitur gyvenantiems lietuviams.

☆ ☆ ☆

Žodžiu, reiktų rūpintis tais, kuriuos kasdien matome, kuriuos lengvai galime pasiekti ir kuriems nesunkiai įmanoma padėti. Čia ne vien tik turėtų būti į vargą patekusių tautiečių šelpimas, bet ir pagalba jiems darbus susirasti.

Didesnę veiklą šioje srityje turėtų parodyti lietuviškosios parapijos, kurios paskutiniu metu vis nutoldavo nuo karitatyvinės veiklos. Čia pavyzdžiu galėtų būti kai kurios nelietuvių evangelikų parapijos ir atskiri kunigai, kurie artimo (plačia ta žodžio prasme) šelpimą stato lygiagrečiai arba net aukščiau už religinį patarnavimą. Dabar šios problemos yra plačiai nagrinėjamos amerikiečių spaudoje bei televizijoje ir raginama, kad dvasininkai pasiimtų bent dalį naštos šelpimo srityje.

☆ ☆ ☆

Taigi, kaip matome, šiandien mūsų naujametiniai svarstymai kitokie, negu anksčiau. Žinoma, čia galima būtų prirašyti gražių frazių apie lietuvių patriotizmą, sudėti tą visą išėivijoje sukurtą trafaretą. Juo jau daugelį metų ne vienas mūsų veikėjas gardžiavosi. Kai kurie dar ir dabar tebesigardžiuoja. Ir visi tie gražūs žodžiai baigiasi su jų išėjimu į kitą pasaulį. Lietuviški laikraščiai kasdien pilni mirties pranešimų...

☆ ☆ ☆

Lietuviškoje veikloje praėjusiais metais nematėme daug išradingumo, naujų darbų ar pažymėtinų žygių. Galima sakyti, išėivijoje jie buvo eiliniai metai.

Kai kas juos buvo paskelbę "Lietuviškųjų parapijų metais". Tačiau, kaip ir buvo galima laukti, toks paskelbimas neatnešė daug naudos.

Lietuviškosios parapijos (bent jų dauguma) tebemerdėjo savose problemose. Gyvenimas ėjo savo keliu, visiškai nežiūrėdamas tokių "metų" paskelbimo. Chicagoje galutinai iš lietuvių rankų išslydo didžiausioji lietuvių bažnyčia šv. Kryžiaus parapijoje, kuri atiteko kitataučiams, o lietuvių visuomenė, net ir kai kurių saviškių pastangomis, prie tos minties buvo pripratinta.

New Yorke tačiau buvo atkovota Aušros Vartų parapija, viena iš lietuvių buvusi atimta bažnyčia, bet tai ne lietuviškųjų parapijų metų skelbėjų nuopelnas, o pavienių, sąmoningų lietuvių užsispyrimo rezultatas. Tačiau Brooklyno Williamsburgh dalyje prarasta Angelų Karalienės parapija.

☆ ☆ ☆

1983-ieji metai lietuvių išėivių veiklai žada nemaža. Jų viduryje Chicagoje vyks skambiu pavadinimu pakrikštytos II Pasaulio Lietuvių Dienos. Žinoma, viso pasaulio, tik be Lietuvos. Joms pritiktų konkretesnis vardas—Pasaulio lietuvių išėivių dienos ar panašiai.

Tačiau vardas gal ne tiek svarbu. Svarbiau—šio renginio programa, atsiekimai. Dieve duok, kad čia būtų kuo mažiau "vandenėlio", kuo pasižymi panašūs "pasauliniai" lietuviški įvykiai. Juo rimtesnė, tvirtesnė bus tų dienų kultūrinė dalis, aukštesnio lygio svarstybos, sportinių bei kitų renginių lygis, tuo bus didesnis laimėjimas bei atpildas visiems lietuviams. Jeigu tų dienų metu bus išvengta bent dalelytės tuščiažodžiavimo, trafaretinių pasiliaupsinimų ir panašių greitai praeinančių "vertybių", tai jau bus didelis žingsnis į priekį!

Ką Naujųjų Metų proga Lietuvai pasakė Lietuvos atstovas dr. Bačkis

Brangūs Tautiečiai,

Įžengiame į Naujuosius 1983-ius metus, prisimindami, ką Lietuvos laisvės byloje esame patyrę praeitais metais ir kokius naujus pasiryžimus bei užsimojimus planuojame ateičiai.

Apie lietuvių laikyseną okupuotame krašte, patiriamą per pagrindžio leidinius, praeitais metais buvo daugiau rašoma Vakarų pasaulio spaudoje. Taip pat daugiau buvo kalbama apie Lietuvą, Latviją ir Estiją JAV Kongrese, Jungtinių Tautų Generalinės asamblėjos 37-osios sesijos pilnates posėdžiuose, Madride vykstančioje konferencijoje Europos Saugumo ir Kooperavimo reikalais, kur peržiūrėta, kaip vykdoma Helsinkio Baigiamojo Akto nuostatai žmogaus teisių, pagrindinių laisvių, religijos laisvės, šeimų susijungimo ir kitais klausimais.

Buvo nuolat Sovietų Sąjungai primenama, kad ji okupacijoje neteisėtai laiko Pabaltijo valstybes ir nesilaiko pasirašytų pasižadėjimų gerbti Pasaulinės Žmogaus Teisių Deklaracijos ir Helsinkio Baigiamojo Akto nuostatus.

Ta proga paminėtina JAV atstovo senatoriaus Kasten JT Generalinės asamblėjos 37-osios sesijos Trečiajame Komitete pasakyta kalba, kad Sovietų Sąjunga yra pasaulinis pionierius religijai panaikinti srityje, nors ji yra priėmusi J. T. deklaraciją, smerkiančią bet kokią diskriminaciją, liečiančią religiją. Senatorius nurodė, kad Sovietų konstitucijos 52 straipsniu garantuojama religijos laisvė ir nustatoma, jog Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės, bet praktikoje Sovietų Sąjunga vykdo tai, ką Stalinas yra nurodęs: "Partija negali būti neutrali religijai. Ji veda antireliginę propagandą prieš visus religinius prietarus." Partijos linija, kaip žinome, reiškiasi visais žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių klausimais, nežiūrint, kad Sovietų Sąjunga yra pasižadėjusi vykdyti Helsinkio Baigiamąjį Aktą, kurio vienas nuostatu taip skamba:

"Pagal lygių teisių ir laisvo apsisprendimo principą, visos tautos turi teisę visados pilnoje laisvėje nustatyti kada ir kaip jos nori savo vidaus ir užsienio statusą be jokio užsienio įsikišimo ir siekti, kaip jos nori, savo politinio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio vystymosi."

Lietuvos Diplomatinė ir Konsularinė Tarnyba ir Lietuvių veiksniai vakaruose nesiliauja vyriausybėms bei politiniams sluoksniams priminti Lietuvos padėtį bei Lietuvių Tautos aspiracijas, ir pateikia informaciją, kaip Sovietų Sąjunga nesilaiko Pasaulinės Žmogaus Teisių Deklaracijos ir Helsinkio Baigiamojo Akto nuostatu.

Prezidentas Reagan gražiai lietuvių veiklą įvertino savo telegrama, siūsta Vyriausiajam Lietuvai Išlaisvinti Komitetui, jo metinio Seimo proga 1982 m. lapkričio 6 dieną. Joje primėnes, kad JAV vyriausybė niekada nepripažino prievartinio Lietuvos, Latvijos ir Estijos įjungimo į Sovietų Sąjungą, prezidentas pasakė: "Amerikos lietuviai

turi ypatingo pagrindo didžiutis savo vaidmeniu, nes jie neleido pasauliui užmiršti, kad Sovietų Sąjunga tebėra pavergusi jų tėvynę," ir telegramą baigė žodžiais— "Kad lietuviai, kaip ir visi kiti pavergtieji, susilauktų laisvės dienos."

1982 metais visi lietuviai iškilmingai minėjome Maironį, tautos atgimimo dainių. 1983 metais prisiminsime vienybės ir kovos ideologą dr. Vincą Kudirką, jo gimimo sukakties 125 metų proga.

Dr. Vincas Kudirką tuos, kurie jam sakydavo, jog jis veltui dė Lietuvos kovoja, taip apramindavo: "Ateis tokie laikai, kad maskoliaus čia nebus, bus LIETUVA."

Ateinančiais metais švėsime AUŠROS pasirodymo šimtmetį, prisimindami tautinio atgimimo dvasią, kuri anais laikais, kaip dabar pavergtoje tėvynėje pagrindžio leidiniai, palaikė lietuvių tautinį judėjimą.

1983 metais Chicagoje įvyks Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos šūkiu—"VIENYBĖJ SU KOVOJANČIA TAUTA." Tat, visi lietuviai, dideliu ryžtu, angažuojasi likti ištikimi Lietuvių Tautos ateičiai, tvirtai tikėdami, kad pasaulis neliks nebylys, kada pavergtųjų šauksmas beldžiasi į žmonijos sąžinę.

Šia proga prisiminkime JAV prezidento žodžius, pasakytus 1982 m. gruodžio 10 dieną jo proklamacijoje:

"Kaip pasakyta Pasaulinėje Deklaracijoje, mes turime ištikimai laikytis savo ištikinimo, kad laisvė nėra speciali privilegija tik nedaugeliui išrinktųjų, bet kad ji yra visų žmonių nedaloma ir visuotinė teisė. Žmonijos istorijoje ir iš visų pasaulio kraštų visados ir visur iškyla žmogaus instinktyvus siekimas laisvės ir laisvo apsisprendimo."

Lietuvos Pasiuntinys ir savo vardu nuoširdžiai sveikinu visus pavergtosios Tėvynės tautiečius Naujųjų Metų proga.

Linkiu dvasios stiprybės, vilties ir tvirto tikėjimo į geresnę Lietuvos ateitį.

LIETUVOS PASIUNTINĮ WASHINGTONĖ SVEIKINU AUKŠTIEJI PAREIGŪNAI

Kalėdų Švenčių ir Naujųjų 1983 metų proga JAV prezidentas ir ponias Reagan, viceprezidentas ir ponias Bush, Valstybės sekretorius ir ponias Shultz, JAV Protokolo šefė ir ponias Roosevelt, Washingtono meras ir ponias Barry, eilė senatorių ir kongresmenų su žmonomis atsiuntė sveikinimus Lietuvos atstovui ir ponias O. Bačkieni, kurie taip pat pasiuntė sveikinimus aukštiesiems pareigūnams.

Švenčių proga O. ir S. Bačkiai taip pat pasikeitė sveikinimais su daugelio kraštų ambasadoriais.

Kongreso Ad Hoc komitetui Pabaltijo reikalams dabar pirmininkauja Brian Donnelly. Neišrinkus į kongresą antro pirmininko Charles Dougherty, vieton jo bus parinktas kitas kongresmenas.

Apie lietuvių kalbą ir spaudą

Draugas 203 nr. spalio 2-ros laidoje, straipsnyje: "Spauda lietuviybės pagrindas", aptaria lietuviškos spaudos sunkumus, rūpesčius ir vargus: Jais yra: finansiniai sunkumai, ypač pašto išlaidos, kurios nuvarė į kapus ne vieną ir amerikiečių laikraštį; redaktorių apkrovimas nepakeliama darbo našta; sunkus naujų redaktorių prisiauginimas; neatlaidūs ir šiurkštoki skaitytojų pasisakymai dėl mažiausių pasitaikančių klaidų ir kt. Bet, nepaisant visų trūkumų, tik iš lietuviškos spaudos galima susidaryti, nors ir ribotą vaizdą apie po visus žemynus išsiblaškiusius lietuvius.

Nusiskundimai teisingi. Kelia susirūpinimą gan ribotas lietuvių domėjimasis savo periodine spauda. Kai knygoms leisti kasmet atsiranda globėjų su viena kita tūkstantine, tai apie panašius globėjus, remiančius periodinę spaudą, netenka girdėti. Betgi faktas, kad daugeliui lietuviškų šeimų, gyvenančių be didesnio lietuvių telkinio, tasai laikraštis yra ne tik lietuviškų žinių šaltinis, bet ir vienintelis kalbos mokytojas. Todėl redaktoriai turi rimčiau susirūpinti kalba. Šiandien kai kurie laikraščiai yra tiek prikimšti anglicizmų, kad, siunčiant juos lietuviui, gyvenančiam ne angliškai kalbančioj valstybėj, jau reikia pridėti ir angliškų žodžių žodynėlį.

Mūsų kalba susinama ne tik svetimybėmis, bet ir lietuviškų žodžių prasmės klaidingu aiškinimu. Pvz.: Lietuvių Enciklopedija, I-as t., kurio kalbą taisė Vladas Kulbokas, žodį "aulas" aiškina:—Rytų tautų sodybos pavadinimas, o lietuviškos reikšmės— nėra. Ne tik, kad turime aulinius batus ir posakį: "kvailas kaip bato aulas", bet ir kaimo pramonėje turime aulų: kalvėse ir malūnuose. Tame tome žodį "autas" aiškina ne "auto", bet angliško žodžio "out" prasme, o kad "autas" yra lietuvių kalboj daiktavardis, autorius nežino, o autai iš Lietuvos kaimo nėra išstumti, dar ir dabar žiemos metu prie ūkio darbų vartojami.

Panašių "perlu" turime daug: Draugas, vietoje "ugniagesiai" rašo "gaisrininkai", o gaisrininkai yra ugnies kurentojai, bet ne ugnies gesintojai.

Nemanau, kad redaktorius nežinotų tų žodžių reikšmės. Gal čia darbo krūvio pasekmė, bet jau senokai taip rašoma, pakankamai buvo laiko pradėti vartoti teisingą žodį.

Kalti ne tik redaktoriai, bet straipsnių autoriai—rimti korespondentai. Pvz., Draugo 204 nr. 1982 m. X. 5 d. laidoje J. Vaičeliūnas, rašydamas apie vandenynų turtus, rašo, kad iš jūrų dugno ima naftą ir gazą. Aišku, redaktorius tokio korespondento straipsnį netikrinęs atiduoda apausdinti. Net ir mūsų Lietuvių Rašytojų Draugija nekreipia pakankamo dėmesio lietuviškų žodžių reikšmei. Pvz., 1982 m. gegužės 22 d. savo suvažiavime Cleveland, Ohio, kreipėsi į okupuotos Lietuvos rašytojus su ilgu

laišku: "Mes pasisakom". Jį redagavo Bronys Raila, mėgstantis rašyti ilgus pamokslus, kaip iš katedros sosto. Todėl tasai "mes pasisakom" panašus daugiau į kaltinamąjį aktą, o ne į atjautimą to paties amato lietuvių, gyvenančio ir dirbančio sunkiose okupanto replėse.

Paliekant ateičiai pasisakymą dėl laiško turinio, tame rašinyje yra toks sakiny: "Laisvės oras ir laiko tėkmė atsaiškės grūdus nuo pelų". Grūdus nuo pelų reikia atskirti, o tam yra įvairių būdų: Išrinkti, išvėtyti, išarpuoti, o saikėti, reiškia dalinti, matuoti, bet ne grūdus valyti.

Sunku suprasti, kad kalbininkai nerodo kietesnio pasisakymo dėl periodinėj spaudoj taip gausiai vartojamų svetimybių. Kaip minėjau, laikraščiai turi didesnę įtaką lietuvių kalbai, negu lietuviškos knygų, kurios taip ribotai skaitomos.

Būčiau patenkintas, jei kalbininkai mane išbartų, kam kišuos ne į savo sritį, ir pradėtų daugiau domėtis periodine spauda. Visi mūsų veiksniai, norėdami ilgiau išlaikyti atramą, turi pradėti mažiau mus "vaduoti", o daugiau rūpintis periodinės spaudos rėmimu ir kalbos lietuviškumu. **Pranas Puronas**

Montreal, Quebec, Canada) leidžiamo laikraščio Nepriklausoma Lietuva 1982 m. gruodžio 19-osios d. laidoje rašoma "Metams baigiantis, kalendoriniams metams keičiantis, kiekvienas žvilgterėjama ką davė senieji ir ko laukiama naujaisiais metais. Tą patį daro ir įmonės, didesnės ar mažesnės. Reikia išvesti senųjų metų finansinį stovį ir naujiesiems metams paruošti biudžetą-sąmatą.

Ankstesniais metais, kai ekonominė padėtis buvo pastovi, biudžeto buvo galima laikytis be nukrypimų. Pablogėjus pasaulyje ekonominei būklei ir vis stipriau išgalint infliacijai, įmonių standartai pasidarė lankstūs ir bet koki visiems metams užplanavimai virsta neefektingais.

NL Spaudos Bendrovė, nors leidžia tik vieną laikraštį, bet irgi yra įrikiuota į visokias valdžios taisykles bei reikalavimus. NL savaitraštis irgi yra paliestas ir kainų kilimo: spausdinimo, nuotraukų, pašto, mokesčių, raštinės išlaidų ir kt.

Prenumerata praėjusių 2-jų metų laikotarpyje nebuvo pakelta ir jau visai nebeatitinka šių dienų išlaidoms. Valdyba posėdyje priėmė nutarimą pakelti prenumeratą 2

doleriais. Tad—siunčiantieji ar apsimokantieji pranageratą už 1983 metus nuo sausio 1 d. prašomi kreipti į tai dėmesį ir prisiųsti \$16 (išeina 4 centai savaitę daugiau, negu iki dabar... Rėmėjo prenumerata lieka ta pati—nemažiau \$20.—Nemaža dalis skaitytojų tokią atsiunčia, už ką esame labai dėkingi).

Ta proga primename, kad dalis skaitytojų, negaudami priminimo ar dėl kitų priežasčių atsiliko ir dar nėra susimokėję prenumeratos už šiuos metus ar net ir daugiau. Maloniai prašome tai sutvarkyti kaip galima greičiau. Prenumeratos mokestis nėra koks pelnas leidyklai, o tik pagrindas laikraščio savikainai padengti. Už laikraštį, kaip ir visų šio krašto laikraščių, prenumerata mokama iš anksto. Gal po truputį ir mes įprasime. Mus liečia ir savotiška pašto taisyklė—jeigu skaitytojas neužsimoka prenumeatos per 3 mėnesius už metus—mes už kiekvieną jam po to termino siunčiamą laikraštį turime primokėti po 2 € ekstra ir atžymėti pašto inspektoriui kartotekoje. Tai gi—"biznis yra biznis".

Kalėdų Švenčių proga prisimename visus laikraščio skaitytojus, rėmėjus, bendradarbius, dėkodami už visokeriopą paramą, linkime SĖKMINGŲ NAUJŲ METŲ!

"NL" Spaudos Bendrovės Valdyba

To paties laikraščio korespondencijoje iš London, Ont. rašoma:

"Atžymėjo spaudos mėnesį

Mažas Londonas atžymėjo Spaudos mėnesį, surengdamas spaudos balių. Balius didelio pelno nedavė, bet atkreipė vietos lietuvių dėmesį į reikalą remti spaudą.

Šiluvos Marijos parapijai ir J. Valatienei parodžius didelį palankumą—"biudžetas" suvestas su pluso ženklu: gauta pelno \$84, 71, spaudos balių likutis banke—\$446.86, viso \$531.57. Pasiūsta: "Nepriklausomai Lietuvai"—\$265,—ir "Tėviškės Žiburiams"—\$265. Piniginės perlaidos ir jų persiuntimas—\$1.57.

Nuoširdus ačiū mecenatams ir aukotojams, Šiluvos Marijos parapijai, meno vienetams ir atskiriems menininkams, visoms ir visiems, kuo nors prisidėjusiems prie spaudos balių surengimo dabar ir anksčiau. Taip pat ir "Tėviškės Žiburiams" bei "Nepriklausomai Lietuvai", mums lengvintiems tų balių surengimo našta. Spaudos darbuotojų pasišventimas stebina mus. Jūs dirbate didelį darbą mūsų tautai ir užsitarnaujate mūsų visų pagarbos. Linkime Jums sveikatos ir ištvermės.

Su dėkingumu Jums visiems

Londono Spaudos Balių Rengėjai

•••

Jeigu visų lietuvių apgyventos vietovės savąją spaudą taip gražiai paremtų, tai lietuvių spaudai ir organizacijoms būtų šviesi ateitis.

Vienybė, 1983 m. sausio 15 d.

N. 1

AUSZRA,

Laikrasztis, iszleidziamas

per

Dra. Bassanawicziau.

—•••—

"Auszra" iszleina Ragainej 20. kozno menesio formate knygtas arkuszines in 6, turinczios 16 laksztu.

Preke: ant metu arba 12 N. 2 Mk = 1 rub.,
ant 1/2 metu arba 6 N. 1 Mk. = 50 kap.
ant 1/4 metu arba 3 N. 50 Pf. = 25 kap.

Apgarsinimai, spausstuwej "Auszros" prilmami, kasztaoja už kozna pasiau dalita eilute po 20 Pf. = 10 kap.

Apiešolinoti galima "Auszra" prie wina wok. cieo, pasta nuo 10. majaus xdo m.

Ragainej, Kowialis 1863

Red. kolegija susiliena J. Mikszas Ragainej, Janas Albano & Kibalka.

Grandinėlė ruošiasi minėti savo trisdešimtą sukaktį

1953 vasario 15 d. Cleveland Folk Arts Association ir dienraščio *The Cleveland Press* rengtame tautų festivalyje į Music Hall sceną žengė vieno akordeonisto palydimos pirmosios būsimos Grandinėlės šokėjos. Jų pirmieji žingsniai, paruošti Liudo Sagio, per trisdešimt metų vedė Grandinėlės ansamblio vėlesnius šokėjus ir muzikantus į daugelį miestų Amerikoje, Kanadoje, Australijoje, Europoje ir Pietų Amerikoje.

Kovo 19-20 dienomis Grandinėlės ansamblis minės savo trisdešimtą sukaktį. Pasirinktas visas savaitgalis, nes grupė domisi ne tik šokiais, muzika ir daina, jai rūpi pažinti ir svetimo etninio meno bruožus, gvildinti savo vietą tarptautiniame pasaulyje.

Dviejų dienų bėgyje bus organizuojama grupės veiklos nuotraukų paroda, vyks paskaitos ir tautinių šokių, ne tik savų bet ir kitų tautų, pamokos visiems, kurie jais domisi.

Ši šventė nebus pilna, jei neatvyks buvę šokėjai, muzikantai ir jų tėvai, idėję dalį savo gyvenimo į Grandinėlės testinumą. Jie visi kviečiami pirmoje eilėje.

Šalia buvusių ansamblio narių, kviečiami visi, kurie rėmė Grandinėlę per 30 metų savo atsilankymu

koncertuose, geru žodžiu moraliai ar atlikusiu skatiku finansiniai. Be visos Clevelando ir visos Amerikos lietuvių visuomenės, rengsios koncertus, kvietusios gastrolėms, rašiusios laikraščių puslapiuose apie ansamblio veiklą, Grandinėlė nebūtų taip toli nukeliavus.

Kun. Jonas Kidykas, S. J., dirbęs Dievo Motinos parapijoje nuo 1974 spalio 16 d., sausio 22 d. išvyksta į Chicago, kur darbuosis Lietuvių jėzuitų namuose. Atsisveikinimas su kun. Kidykiu įvyksta sausio 16 d. po 10 val. mišių, parapijos svetainėje.

ATVYKSTA BRONIUS KVIKLYS

Sausio 30 d. Dievo Motinos parapijos salėje 4 val. popiet įvyksta serijinių knygų "Lietuvos bažnyčios" I ir II tomo pristatymas. Į pristatymą sutiko atvykti iš Chicago ir tų knygų autorius Bronius Kviklys. Jis kartu atsiveš ir įdomų Lietuvos dabartinio gyvenimo religinio gyvenimo ir bažnyčių skaidrių montażą. Tai daugelio bažnyčių, nugriautų ir sužalotų religinių paminklų, išniekintų altorių nuotraukos, medžiaga padaryta slapta ir slapta atgabenta.

Knygas leidžia Amerikos Lietu-

Vienybės skaitytojas St. Ilgūnas [k.], iš Rochester, N. Y., prie vaisių stalo Clevelande po koncerto. Su juo O. Daikdienė, I. Ilgūnienė ir kiti.

Vlado Bacevičiaus nuotr.

vių Bibliotekos leidykla. Pirmasis tomas išėjo 1980 m. apie Telšių vyskupiją, antrasis—1982 m. apie Vilkaviškio vyskupiją. Jau parašytas III tomas apie Kauno vyskupiją. Baigiamas rašyti IV tomas apie Panevėžio vyskupiją. Surinktos visų Lietuvos bažnyčių nuotraukos.

DVIEJŲ MENININKIŲ KONCERTAS

Vasario 27 d. Dievo Motinos parapijos salėje 4 val. įvyksta solistės Aldonos Stempužienės ir jaunos kanklių virtuožės Mirgos Bankaitytės koncertas. Stempužienė dainuos pasaulinių klasikų ir lietuvių kompozitorių kūrinius.

ST. PETERSBURG, FLORIDA

SLA 373 Kuopos susirinkimas įvyko š. m. sausio 10 Daktaro Bōbelio būte.

Aptarti įvairūs kuopos reikalai. Iš izdo paaukota vietos lietuvių klubui 50 dolerių. Į valdybą išrinkti: pirmininkas Antanas Mačionis, finansų sekretorius Petras Dalinis ir sekretore dr. Irėna Mačionienė.

Finansų reikalais kreiptis į finansų sekretorių Petrą Dalinį, telef. 360-5063.

Dolfinas

KANADOJE

LIETUVOS LAIVAS HAMILTONE, ONT.

Laivas "Justas Paleckis" buvo įplaukęs į Hamiltono prieplauką su 11 lietuvių jūrininkų. Kuboje laivas, iškroves atvežtas trąšas, grįždamas užsuko į Hamiltoną paimti Iranui skirto "Stelco" plieno. Savo tautiečius laive aplankė kaikurie hamiltoniečiai. Šią žinią perdavė "Tėviškės Žiburių" savaitraštis.

LANKĖSI TORONTE

Dr. V. Samulevičius gilina savo studijas JAV; kilęs iš Suvalkų trikampio. Kalėdų bei N. Metų švenčių proga lankėsi Toronte. Ten rado nemažai savo krašto žmonių.

Jis yra baigęs ekonominius mokslus Varšuvoje daktaro laipsniu. Gavęs Fulbright stipendiją, atvyko į JAV-bes pagilinti savo studijų.

PASIKEITĖ KLEBONAI

Prel. J. Tadarauskui, dėl susilpnėjusios sveikatos, atsisakius iš lietuvių parapijos klebono pareigų, Hamilton, Ont. vyskupas P. Reding parapiją pavedė lietuviams pranciškonams, kurių vadovybė nauju klebonu paskyrė kun. Juvenalį Liaubą, iki šiol vadovavusį lietuvių katalikų misijai St. Catharines, Ont.

Naujasis klebonas pareigas perėmė 1982 m. lapkričio 1 d.

Prel. J. Tadarauskas, kurį laiką gydėsis ligoninėje, išvyko į Putnam, Conn., ir apsigyveno Matulaičio poilsio namuose. Jam galbūt būtų buvę maloniau apsigyventi lietuvių parapijos klebonijoje Hamiltone, bet to neleidžia vyskupijos taisyklės, reikalaujančios, kad buvęs klebonas apsigyventų kitur.

Naujasis klebonas, perėmęs prel. J. Tadarausko įsteigtą ir 32 metus valdytą parapiją, gražiai tvarkosi.

Vienybė, 1983 m. sausio 15 d.

Ir vėl tūkstantinė "Grandinėlei". Dosnus remėjas Petras Milašius įteikia čekį "Grandinėlės" atstovei R. Staniškytei. Kairėje—vadovas Liudas Sagys.

Vl. Bacevičiaus nuotr.

Clevelando skautai kalėdinėje sueigoje. Sveikina "Neringos" tunto tuntininkė v. s. Stefa Gedgaudienė.

LIETUVIAI CHICAGOJE

Chicagos Čiurlionio galerijos, Inc., direktorių tarybos pirmininkas Domas Adomaitis kalba šios galerijos 25 metų minėjime Midland Savings banko patalpose. Ten nuo 1975 metų yra šios antrosios Čiurlionio galerijos patalpos [vienos yra Jaunimo Centre veikiančioje to paties vardo galerijoje]. Z. Degučio nuotr.

CHICAGOJE ATIDARYTAS VL. JAKUBĖNO ARCHYVAS

Gruodžio 19 d. Lietuvių Evangelikų Liuteronų "Tėviškės" parapijos pastato bibliotekos kambaryje Chicagoje įvyko prieš 6 metus mirusio kompozitoriaus Vlodo Jakubėno archyvo atidarymas, kurį surengė neseniai įsisteigusi šio kompozitoriaus vardu pavadinta draugija.

Programą pradėjo ir jai vadovavo draugijos pirmininkas Edvardas Šulaitis. Apie patį archyvą ir Vl. Jakubėną kalbėjo buvęs jo draugas ir talkininkas muzikas Juozas Kreivėnas, kuris yra draugijos archyvaras. Sveikinimo žodžius tarė "Tėviškės" parapijos klebonas kun. Anas Trakis, parapijos komiteto pirmininkas Algimantas Kleinaitis ir muzikas Jurgis Lampsaitis.

Po oficialiosios dalies kai kurie minėjimo dalyviai pareiškė norą į draugiją įstoti, o kiti pažadėjo visokeriopą paramą draugijos veiklai vystyti.

Sekantis draugijos renginys—vakaronė bus Jaunimo Centro kavinėje 1983 m. gegužės mėnesį. Kor.

Vaidas iš komp. Vl. Jakubėno archyvo atidarymo gruodžio 19 d. Tėviškės parap. bibliotekos kambaryje. Viduryje sėdi muz. J. Lampsaitis.

Z. Degučio nuotr.

Vienybė, 1983 m. sausio 15 d.

MARGUČIO KONCERTAI CHICAGOJE

Jau ateina Margučio radijo valandėlės rengiamas pirmasis artėjančio pavasario koncertas, įvyksiantis kovo 13 d. (sekmadienį) Jaunimo Centro didžiojoje salėje Chicagoje. Jame pirmą kartą pasirodys Lietuvoje mokslus baigusi jauna solistė Vilija Mozūraitytė, kuri su savo seserimi (taip pat muzike) dabar gyvena V. Vokietijoje ir jau ten yra turėjusi pasirodymų.

Toje pat programoje taip pat pasirodys Chicagoje gimusi ir augusi, o dabar Vokietijoje gyvenanti muzikos daktarė ir profesorė pianistė Lampsaitytė-Kollars ir jos vyras E. Kollars, kuris jau anksčiau yra Amerikoje koncertavęs.

Programa žada būti nenuobodijoje pasireiškš viena vokalistė, o kitas—instrumentalistas (smuikininkas), o prie to dargi ir pianistė.

Reikia bent trumpai prisiminti ir antrąjį Margučio koncertą, rengiamą gegužės 8 d. (sekmadienį) taip pat Jaunimo Centre. Jame programą atliks žinoma Lietuvos estrados dainininkė Nelė Paltinienė, dabar gyvenanti V. Vokietijoje.

Poetas Jonas Mekas prisimintas S. Barkus radijo programoje (jā dabar veda jos dukra Aldona Daukienė) gruodžio 26 d. Tos programos skyriuje Autoriai ir knygos apie Jono Meko kūrybą kalbėjo Algirdas T. Antanaitis, o poeto kūrybos pavyzdžių, be apžvalgininko, dar paskaitė Gailė Antanaitytė.

Vytautas Grybauskas surinko informacinę medžiagą apie ŠALFASS-gą ir II-ąsias Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynes bendrąjam II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų leidiniui.

Dail. Vandos Balukienės tapybos paroda vyks vasario 8-26 Chicagoj, Galerijos patalpose.

II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų metu 1983 m. birželio 25 d. liepos 4 Chicagoje ruošiamos parodos: V PLJK jaunųjų lietuvių dailininkų, lietuvių dailininkų, "Aušros" šimtmečio ir tautodailės.

Vienas pagrindinių Čiurlionio galerijos, Inc., darbuotojų—dail. Jonas Tričys [kairėje] su pagarsėjusiu Naujienu bendradarbiu kan. Vaclovu Zakarausku ir Motušiu. Z. Degučio nuotr.

Dalis publikos, minint Čiurlionio galerijos, Inc., 25 metų sukaktį Midland Savings Banko patalpose gruodžio 19 d. Z. Degučio nuotr.

Chicagos Jaunimo centrai 25 metai

Chicagoje su išskilmėmis gruodžio 5 d. buvo paminėta vietos kultūros namų—Jaunimo Centru vadinamu 25 metų sukaktis. Tėvų jėzuitų pastatuose dabar yra įsikūrę daug Chicagos liet. kultūrinių įstaigų ir čia vyksta didžioji dalis lietuvių veikimo.

Šiuo metu Jaunimo Centro patalpos yra patekusios į nelabai saugų rajoną (panašiai kaip ir New Yorko Kultūros Židinys), tai vėl kyla klausimas, kaip ilgai šiomis patalpomis Chicagos lietuviai galės naudotis. Tad atsiranda svarstymų—kokios yra kitos galimybės Chicagos lietuvių kultūrinių patalpų steigimui.

Čia talpiname Jaunimo Centro valdybos pirm. I. Kriaučeliūnienės dalį kalbos, pasakytos per sukaktuvių minėjimą:

"Tyliais metų žingsniais prabėgo 25 metai. Sunkiai pradėtos dėti plytos, prisidėjus nuoširdiems talkininkams prie bendro darbo, padovanojo mums šį pastatą.

Užaugo jaunuolis—JC—ir tebestovi tvirtas ir lietuviškas, išleides kelias kartas mūsų jaunimo gražion ateitin. Ši svetinga jėzuitų pastogė dar ilgai bus reikalinga mūsų pačių naudojimui.

Keičiasi lietuviško gyvenimo audinys, kuris iššaukia mūmų naujų sumanymų, idėjų ir susirūpinimo ateitimi. O ateitis stato daug klausimų, reikalauja posūkio mūsų

planuose ir lankstaus prisitaikymo naujoms laiko sąlygoms. Stovėti vietoje ir galvoti nėra laiko—reikia veikti dėl JC ateities: išlaikymo ir egzistencijos pratęsimo.

Teko išgirsti pasiūlymą ateičiai: parduoti JC ir statyti naują pastatą kur nors kitur. Draudimo kompanijos apskaičiavimu šis pastatas vertas 5½ milij. dolerių, gi pastatyti naują tokį pat architektų apskaičiavimu kainuotų arti 10 milij. dolerių... Vien tik pagalvojus apie skaičius, pasidaro aišku, kad pasiūlymas neįgyvendinamas.

Gaila, bet reikia pripažinti, kad JC lankytojų skaičius mažėja—vieni išsikelia už miesto ribų, kiti už šios žemės ribų. Dalis mūsų akademinio jaunimo, sukūrę šeimas, išsikelia toliau nuo lietuviško branduolio. Jie maloniai prisimena čia praleistas jaunystės dienas, gal papasakoja savo vaikams ir grįžta į priemiesčius tęsti savo gyvenimą. Jų akyse JC atgyveno savo paskirtį, jų nebedomina jo išlaikymas ar išsilikymas."

...

Valentinas Ramonis buvo atžymėtas Chicago Tribune sekmadieniame priede—Magazine gruodžio 19 d. Rašoma, jog jis su tėvais yra pabėgęs iš Lietuvos. Pradžioje gyvenęs Venesueloje, o dabar yra įsikūręs netoli Chicagos ir dirba meno srityje. Įdėta jo ir žmonos nuotrauka.

Lietuvoje studijavusių išpūdžiai

Sausio 1 d. popietę Ateitininkų Namuose Lemonte prie Chicagos buvo surengti Lietuvoje paskutiniu metu studijavusiųjų chicagiečių pranešimai.

Juos padarė trys jauni žmonės, turėję progos pagilinti savo studijas Vilniuje. Jų tarpe buvo dr. L. Sidrys, (jis Lietuvoje viešėjo kiek anksčiau), Ramutė Plioplytė ir Steven Young. Paskutiniai du viešėjo ilgokai (apie metus laiko) ir sugrįžo tik praėjusiais metais.

Įdomus buvo amerikiečio Young pranešimas, kurio pirmą dalį jis padarė lietuviškai. Šis kalbas studijuojantis jaunas vyras, gerai kalbantis rusiškai (anksčiau jis yra buvęs Rusijos universitetuose), sugalvojo pagilinti savo lietuvių kalbos žinojimą. Prieš vykdamas į Vilniaus universitetą, lietuviškai jis beveik nemokėjo, o po metų laiko į Chicagą sugrįžęs jis lietuviškai kalba neblogai ir žodžius taria be akcento. Jis studijavo lietuviškų žodžių kirčiavimą.

Šis amerikietis apie Lietuvoje praleistą laiką kalba gana jausmingai. Jis ne tik ten studijavo, bet stengėsi pažinti ir kultūrinį gyvenimą. Sakosi, jog ateityje vėl norėtų ten nuvažiuoti.

Taip pat lituanistikoje gilonosi ir Plioplytė, nors jos pagrindinė studijų šaka lietuvių ir anglų kalbą (Ji tyrinėjo anglų kalbos įtaką antrosios kartos lietuvių išėivių kalbai). Ta tema ji su savo studijų vadovu Lionginu Pažūsiu parengė straipsnį, kuris pasirodys **Mūsų kalboje**.

Ji plačiau prasitarė ir apie Lietuvoje pajaustą kultūrinio gyvenimo pulsą, kurį ji gerokai pažino. Kalbėjo apie teatro pastatymus, parodas, Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių nuotaikas ir pan.

Dr. L. Sidriui, kuris yra akių ligų specialistas, Lietuvoje teko trumpiausią pabuvoti—3 mėnesius laiko. Daugiausia laiko jis praleido Vilniuje, nors buvo progos ir nuvykti į Kauną ir pamatyti jo specialybės ligoninę.

Jo išpūdžiai buvo kiek sausesni, negu pirmųjų dviejų, kurie kalbėjo

Dr. Linas Sidrys kalba apie akių ligas gruodžio 10 d. Jaunimo Centre įvykusioje vakaronėje. Jis taip pat padarė pranešimą apie 3 mėnesių viešnagę Lietuvoje ateitininkų surengtoje popietėje sausio 1 d. Lemonte. Z. Degučio nuotr.

su didesniu išjautimu ir patirtimi. Klausytojui susidarė vaizdas, kad jis daugiau pasakojo apie mažiau esminius dalykus. Diskusijų metu jis kalbėjo konkrečiau ir pripažino, jog Lietuvoje gydytojai išgyja aukštą pasirošimą, tik jiems kliudo neturėjimas geresnių įrengimų ar gydymo priemonių, nors ir šioje srityje daro viską, kas esamomis sąlygomis įmanoma.

Dr. Sidriui patekti į Vilnių padėjęs Chicagos universitetas; Plioplytei ten pavyko nuvažiuoti privačiomis jėgomis, o Young buvo gavęs stipendiją pagal amerikiečių-rusų studentų pasikeitimo planą. Jis tuo laiku buvo vienas "grynas" amerikietis, Vilniuje studijaves pagal aukščiau minėtą pasikeitimo sutartį. Kiti amerikiečiai važiavę į Leningrado ar Maskvos universitetus, o vienas net į Dušanbę.

Kiekvienas pranešėjas kalbėjo po pusę valandos. Po pranešimų apie pusvalandis buvo skirtas atsakymams į publikos (jos buvo apie 40) klausimus. Gerai, kad publika dabar darosi vis kultūringesnė ir provokacinių klausimų vengia. Visam pokalbiui gana sumaniai vadovavo Dalia Kučėnienė.

Jeigu du iš pranešėjų klausytojams buvo girdėti ir apie juos jau ne kartą rašyta, tai amerikiečio Young pasirodymas buvo tikra retenybė. Jo atvejis galėtų būti pristatomas lietuvių jaunimui, kuris vaikystėje gerai mokėjo lietuvių kalbą, o vėliau ją daugiau ar mažiau primiršo. Pasirodo, jog ir lietuviškai visai nemokantieji gali išmokyti lietuvių kalbą ir net tapti jos specialistais, jeigu tik deda pastangų ir, žinoma, turi galimybių ilgesniam laikui nuvykti Lietuvon.

[eš.]

Nauja komp. Benjaminio Gorbulskio plokstelė

Komp. Benjaminas Gorbulskis, apie tris mėnesius paviešėjęs Fed. Vokietijoje, savo viešnagę baigė vienos savaitės išvyka į Prancūziją. Kaip jis rašo, kelionės metu kūnas labai pavargo, bet siela atsigavo. Nuo gruodžio 6 iki 13 dienos dirbo prie naujos autorinės plokštelės, kurioje bus 12 dainų. Ji bus pavadinta "Žemė gimta". Po Naujųjų metų bus baigminis šios plokštelės įrašymo etapas. Vienoje pusėje dainas dainuos "Ąžuoliku" kamerinė grupė, o kitoje "Liepaičių" kamerinė grupė. Joje bus šie kūriniai:

I pusė:

1. Žemė gimta, žodžiai J. Strielkūno; 2. Tau, mama, žodž. J. Mačiukevičiaus; 3. Mano seneliai, žodž. J. Mečiukevičiaus; 4. Diemedis, žodž. A. Bukanto; 5. Ant kiekvieno kalnelio, žodž. Just. Marcinkevičiaus; 6. Tėviškėlės rūbas mainos, žodž. J. Mačiukevičiaus;

II pusė:

7. Žalia viltis, žodž. V. Mačiukas; 8. Pajūrio miestely, žodž. V. Palčinskaitės; 9. Motinos liepa, žodž. J. Strielkūno; 10. Vyšnių sniegas, žodž. E. Drėgvos; 11. Gintarinėje valtyje, žodž. P. Raščiaus; 12. Upelytė, žodž. J. Šiožinio.

Izabelė Moteikaitienė ir jos sūnus—pianistas Mangirdas Motekaitis po Moteikaitienės dainavimo studijos mokinių pasirodymo Jaunimo Centro kavinėje sausio 9 d. Chicagos Z. Degučio nuotrauka

I. MOTIEKAITIENĖS STUDIJOS POPIETĖ

Buvusios Lietuvos operos solistės Izabelės Motekaitienės vedamos dainavimo studijos mokinių pramoginių dainų popietė, sausio 9 d. Chicagos Jaunimo Centre sutraukė pilną kavinę publikos. Studijos mokiniai lietuviškai daugumoje dainavo lietuvių kompozitorių dainas, o kitataučiai—kitų tautybių kompozitorių kūrinius.

Lietuvių kompozitorių daugumoje dainos buvo sukurtos B. Gorbulskio, Raudonikio, Vaitkevičiaus, Sudauskienės ir kt. Ypatingai jausmingai nuskambėjo Onos Požerniukaitės ir Dalios Polikaitytės sutrauktas Vaikevičiaus kūrinys "Dainuokit, vyturiai".

Lietuvaikių pasirodė Alita Vitaitė, Donna Bajelytė, Audrė Budrytė, Aldona Pankienė.

Taip pat pasirodė ir labiausiai studijoj pažengęs mokinys neseniai surengęs savo rečitalį, Tadas Rūta. Dainininkams akompanavo Mangirdas Motekaitis.

Po koncerto buvo vaišės ir pasišmonėjimas.

PHILADELPHIA, PA.

"ŠIMTAMETIS KRĖVĖ"

Tokiu pavadinimu paskaitą apie lietuvių literatūros klasiką Vincą Krėvę, jo šimto metų gimimo sukakties proga, philadelphiečiams sausio 23 d. skaitys dr. Vincas Maciūnas. Minėjimas įvyksta šv. Andriejaus parapijos salėje po pamaldų. Jis buvo atidėtas iš pereinamųjų metų.

Programoje taip pat dalyvaus ir rašytojo dukra Aldona Krėvytė-Mošinskienė. Ji papasakos savo atsiminimų. Krėvės kūrybos paskaitys Julija Dantienė. Kartu bus ir Krėvės knygų ir laiškų parodėlė.

Sol. Tadas Rūta po savo dainų rečitalio gruodžio 12 d. Chicagos Jaunimo Centre. Šis I. Motekaitienės studijos mokinys [bosas] dainavo lietuvių ir pasaulinių autorių kūrinius. Z. Degučio nuotr.

Minėjimą rengia LB apylinkės valdyba ir kviečia visus atsilankyti. Krėvė ilgokai gyveno Philadelphijoje ir daugelis jos lietuvių gerai ji prisimena. Čia jis mirė ir palaidotas, čia jo atminimui veikia lituanistinė mokykla, pavadinta jo vardu.

...

KULTŪRINĖ VAKARONĖ

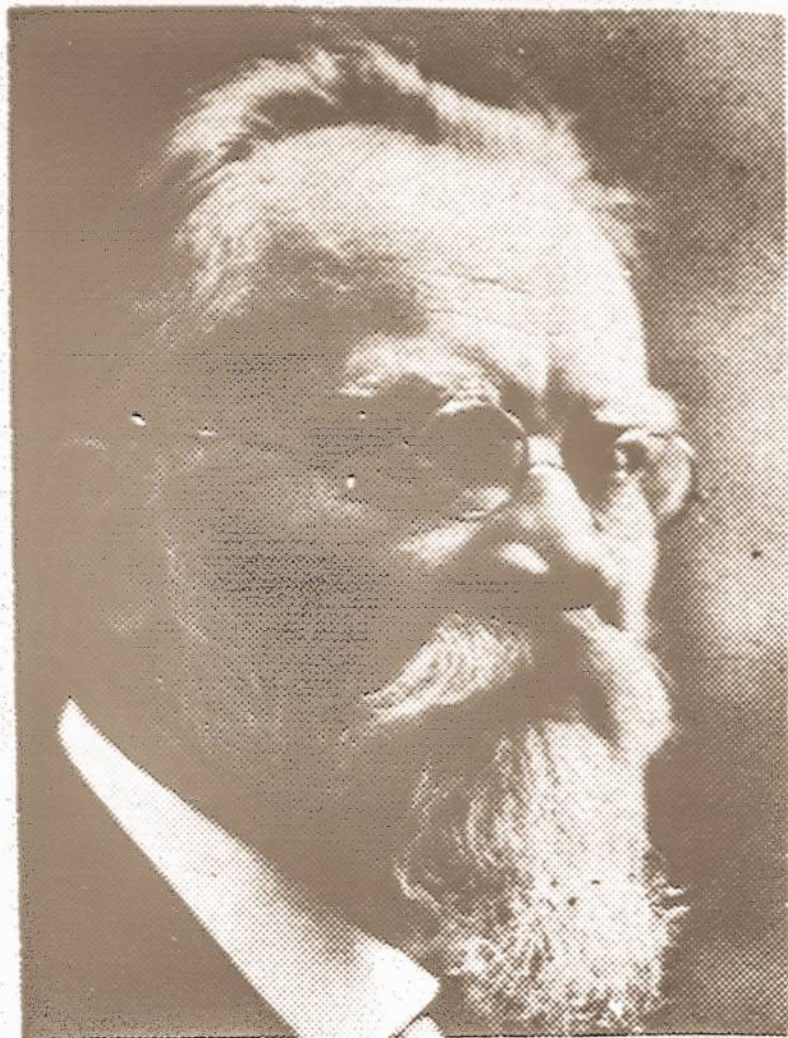
Sausio 29 d., šeštadienį, 7 val. vakare Lietuvių Namų salėje dr. Bronius Vaškėlis skaitys paskaitą apie lietuvių sceninę veiklą Philadelphijoje seniau. Dr. Vaškėlis renka medžiagą iš ankstesnės išėivijos veiklos. Turi nemažai knygų ir spaudos. Vakaronę rengia LB apylinkė kartu su Lietuvių Namų vadovybe.

Vienybė, 1983 m. sausio 15 d.

DAR APIE DR. JONĄ ŠLIŪPĄ

P. LELIS

Dr. Jonas Šliūpas

Apie aušrininko ir didžiojo Lietuvos veikėjo dr. Jono Šliūpo gyvenimą yra plačiai parašyta Liet. Enciklopedijoje, bet tai tik oficiali jo biografija, kuri ne viską pasako. Čia pateikiama papildomų žinių paimtų iš jo dukters Gražinos Šliūpaitės-Siliūnienės atsiminimų.

Mokslas ir veikla

1871 m. nepriimtas į Šiaulių ir Kauno gimnazijas, tik 1873 m. pasirengęs Paruošiamojoje mokykloje, priimtas į Mintaujos gimnaziją, kurią baigė 1880 m. su pagyrimo lapu. Tais pat metais įstojo į Maskvos u-tą, kur studijavo filosofiją. Jis ten įsteigė Lietuvos Studentų draugiją. Atostogų metu važinėjo po Mažąją Lietuvą—lankėsi Tilžėje, Ragainėje, Klaipėdoje, norėdamas susipažinti su kraštu ir jo veikėjais lietuviais.

1882 m. persikėlė į Petrapilio u-tą. Ten organizavo studentų riaušes. Policija ištrėmė jį į tėviškę. Gavė darbą ir mokė grafo Zubovo vaikus Bubių dvare. Į joki universitetą nebuvo priimtas, turėjo eiti į kariuomenę, todėl 1883 m. išvažiavo studijuoti į Genevą. Bet tuometu rugpjūčio mėn. J. Mikšui pasitraukus iš redaktorių ir išvykus į Kalnų pas Dovoiną-Silvestravičių, Martynui Jankui kviečiant, Šliūpas atvyko į Bitėnus redaguoti „Aušrą“. Netrukus vokiečių policija pradėjo kibti prie Šliūpo už jo veiklą. 1884 m. kovo 14 d., besislapydamas nuo vokiečių policijos, jis išvyko į Kalnų ir praleidęs savaitę laiko nuvyko į Kauną pas karininką Smilgį, su kuriuo važiavo į Varšuvą įteikti generalgubernatoriui memorandumą dėl lietuvių persekiojimo.

Šliūpas Amerikoje

Iš Varšuvos jis patraukė į Mintaują pas savo sužieduotinę Liudą Malinauskaitę, kur praleido dvi savaites. Pasiskolinęs iš jos 200 rublių ir su Jankaus parūpintu pasu 1834.V.28 išvyko per Hamburgą į Ameriką. Sieną jis perėjo slapta iš Palangos į Nimerzate (žvejai jį pervežė jūra).

Amerikoje Šliūpas išgyveno su pertraukomis 35 metus. 1887 m. buvo įstojęs į Maryland medicinos mokyklą, kurią baigė 1891 m., gaudamas MD laipsnį. Gydė ligonius, bet nuolat kaitaliojo miestus, nes buvo įsijungęs į plačią lietuviš-Vienybė, 1983 m. sausio 15 d.

ką veiklą Amerikoje. Nuo 1891 iki 1917 m. gyveno Wilkes-Barre, Plymouth, Shenandoah, New Yorke, Philadelphijoje, Scrantone.

Po vasario mėn. revoliucijos Rusijoje, 1917.IV.26 jis išplaukė iš New Yorko laivu per Ramųjį vandenyną su savo dukra Aldona Šliūpaite ir V. Kapsuku-Mickevičium. (Dr. Aldona mirė 1979 m.).

Politinė veikla

Apvažiinęs didesnes lietuvių stovyklas Petrapilyje, Maskvoje, Kijeve, sustojo Voroneže pas savo ženą Martyną Yčą. 1917.X.nuvyko į Stockholmą, kur dalyvavo lietuvių konferencijoje. Dėl tuo metu įvykusio bolševikų perversmo Petrapilyje nenorėjo grįžti į Rusiją, pasilikęs šešius mėnesius Stockholme ir ten rašė knygą apie lietuvių-latvių bendros valstybės kūrimą.

Nebegalėdamas grįžti į Rusiją, 1918 m. gegužės mėn. grįžo į Ameriką ir dalyvavo konferencijoje su Tomu Masariku, Dmovskiu ir Paderevskiu dėl čekų, lenkų ir lietuvių bendro veikimo.

Bičiulio prof. Simpsono kviečiamas, 1919.II.4 nuvyko į Londoną atstovauti Lietuvai, nors tuo metu Lietuva dar nebuvo Anglijos pripažinta „de facto“. Jis ten suėjo su latviais dėl bendros valstybės kūrimo, bet kadangi latviai jo projektui nepritarė, tai niekas iš to ir neišėjo. Tais metais balandžio mėn. atvykus į Londoną tikram Lietuvos atstovui V. Cepinskiui su padėjėju K. Bizausku, Šliūpas, nebeturėdamas ko veikti, nuvyko į Paryžių pas savo ženą Yčą ir „įsijungė“ į Lietuvos delegaciją taikos konferencijoje.

Jis padėjo Lietuvos karinei misijai nupirkti karo medžiagą iš amerikiečių sandėlių be \$250,000 komiso, kurio reikalavo įtakingas Amerikos žydėlis, pasakęs Yčui: „Bez menia vy etich veščaj nepolučite“. Dėl to Šliūpas, kaip Amerikos pilietis kreipėsi į prez. Wilsoną, ir žydėlis komiso negavo, bet estai ir latviai sumokėjo.

Šliūpas Lietuvoje

1919 m. rudenį Šliūpas kartu su nupirkta karine medžiaga grįžo Lietuvon, po 35 metų nebuvimo. Apsilankęs pas prezidentą Antaną Smetoną gavo iš jo padėką ir naują paskyrimą—Lietuvos atstovu Latvijai ir Estijai, kur jis išvyko su savo adjutantu kap. Ladu Natkevičium, kaip karo атаche. Jiedu apsilankė pas Estijos prezidentą Tallinne, o Tartu mieste—pas Sovietų delegacijos pirm. Joffe, kuris ten derėjosi su estais dėl taikos sutarties.

Su Joffe Šliūpas tarėsi dėl TSRS ir Lietuvos taikos sutarties ir derybų vietos. Šliūpo tarnyba Rygoje tęsėsi iki 1920 m. galo. 1921 m. Šliūpas, susidėjęs su žentu Yču, įsteigė įvairias pramonės bendroves ir bankus: „Nemuno“ buvę Kaune, „Ringuva“—Šiaulių Gubernijos alaus bravorą, Montvilo b-vę Panevėžyje, Prekybos ir Pramonės banką ir savo nuosavą Žuvies ir Gintaro akc. b-vę Palangoje.

Įvairiose pareigose

Tu pat 1921 m. balandžio mėn. jis buvo paskirtas į Biržų gimnaziją,

kur dėstė lietuvių literatūrą ir higieną. Ten jis buvo ir Prekybos-Pramonės banko direktorium, parėmė „Biržų Žinių“ įsteigimą ir leidimą. Nuo 1922 m. persikėlė į Šiaulius, kur taip pat dėstė gimnazijoje ir buvo Prekybos-Pramonės banko direktorium.

Kapelionui Mažonui apskundus Šliūpą, kad jis dėsto mokiniams ir ateizmą, Švietimo min. dr. L. Bistras davė parėdymą gimnazijos direktoriui Šliogeriui, kad Šliūpas gali dėstyti savo dalykus ir toliau, bet su sąlyga, kad jis nelies bažnyčios, religijos ir kunigų.

1924 m. Šliūpas sugrižo į Kauną, prie savo sergančios žmonos ir nuo tų metų rudens pradėjo dėstyti Lietuvos universiteto Medicinos fakultete privat-docento teisėmis. Nuo 1923 m. jis pasitraukė iš tarnybos, gavęs rektoriaus V. Cepinskio išrūpintą jam pensiją 500 litų mėn.

1928 m. bal. 7 d. žmonos mirtis Šliūpą labai sukrėtė. Vėliau jis vedė 27 m. amžiaus Grasildą Grauslytę (40 metų jaunesnę). 1930 m. jiems gimė sūnus Vytautas. Jo pirmos žmonos sūnus Kęstutis, tada 42 m. amžiaus, Amerikoje ir Vokietijoje gerai išmokslintas, dėstė technikos fakultete, ir šio rašinio autoriui teko pas jį atlikti fizikos praktikos darbus. Jis buvo fizikos katedros vedėju. Buvo labai nervuotas ir piktas. Sirgo džiova. Jis greit ir mirė (1932).

Šliūpas Palangoje

Sukūręs naują šeimą, Šliūpas 1932 m. persikėlė gyventi į Palangą, įsigijo ten „rezidenciją“ prie Birutės kalno. Jis išrūpino Palangai miesto teises ir buvo paskirtas Palangos burmistru. 1933 m. sutiko ir priėmė ten besilankančius Skautų organizacijos steigėją plk. Baden-Powelį ir Lietuvos prezidentą Smetoną.

Vėl į Ameriką

1936 m. visuomenė surengė Kaune, Valstybės Teatre, jo 75 metų amžiaus minėjimą, kur prezidentas įteikė jam Gedimino ordiną. Ta proga savanoriai-kūrėjai įteikė jam dovaną-laivakortę į Ameriką. Ten jis važiavo ne turistiniais tikslais, bet išrinkti iš savo buvusių pacientų skolos apie \$15,000.

Amerikoje „pailsėjęs“ porą mėnesių, jis liepos 22 d. sugrižo į Palangą. Antrą sykį lankėsi Amerikoje su šeima 1939 m., jau atsisakęs iš burmistravimo. Tada jis vyko į Pasaulinę parodą ir Lietuvių Dieną.

Kilus vokiečių karui su Lenkija, Šliūpas skubinosi grįžti, bet toji kelionė užtruko tris savaites. Grįžęs į Palangą, rado ten apgyvendintų apie 4,500 lenkų karo pabėgėlių ir internuotų karių. Toliau—jau žinomos to karo pasekmės Lietuvoje—bolševikų karinės bazės, ultimatus, okupacija, vėliau vokiečių okupacija ir bėgimas iš Lietuvos.

Mirė Vokietijoje

1944 m. Šliūpas su šeima pasitraukė į Vokietiją, apsigyveno Austrijoje, Vienoje. Vėliau persikėlė arčiau Šveicarijos sienos, į Bregenzą.

Tais metais Berlyne gyvenantys veikėjai Juozas Paukštys ir Vaclovas Sidzikauskas ragino Šliūpą atvykti į Berlyną įkalbėti radijo atsiskaukimą į Amerikos lietuvius ir į visą pasaulį dėl Lietuvos likimo.

Nors tuo metu ilga kelionė traukiniais buvo sunki ir pavojinga kelionė, ypač jo 83 metų amžiuje, bet Šliūpas pasišventė ir, savo žento Siliūno lydimas, ten nuvyko. Įkalbėjęs juostele, grįžo į savo viešbutį. Naktį praleido beveik nemiegodamas, nes blogai jautėsi. Anksty rytą, pasibeldęs į Siliūno kambario duris, pašaukė jį. Tasai, pamatęs Šliūpą visai išbalusį ir drebantį, paguldė jį į lovą ir išskubėjo ieškoti daktaro. Kai po 15 minučių sugrižo su daktaru, jis rado Šliūpą jau mirusį. Vėliau šeimai atvykus, velionio palaikai, gausiam lietuvių būriui dalyvaujant (tada Berlyne buvo daug pabėgėlių iš Lietuvos), sudeginti Williamsdorgo krematoriume.

Taip netikėtai pasibaigė didžiojo aušrininko ir Lietuvai pasišventusio dr. Jono Šliūpo audringas gyvenimas. Urna su jo pelenais jo šeimos parvežta į Ameriką ir šiuo metu ilsisi Chicagoje, laisvoje Amerikos žemėje, kurioje jis gyvas būdamas tiek daug darbuos Lietuvos ir lietuvių gerovei.

Panevėžys yra vienas didesniųjų Lietuvos miestų su daugeliu naujų pastatų. V. Kapočiaus nuotraukoje—Panevėžio kino teatro „Garsas“ pastatas.

Survey of Lithuanian Senior Citizens

Since its inception in 1980, the Social Services Council of the Lithuanian-American Community has conducted a survey among Lithuanian senior citizens in this country. To date more than a 1000 persons have responded to the questionnaire. The data collected was stored by computer tape and the questionnaires themselves were destroyed. Dr. Regina Kulys used a computer to translate the data into statistical tables. During the Fourth Lithuanian Symposium on Sciences, Dr. Kulys and Dr. Antanas Butkus presented this statistical information to the participating scientists and scholars.

The statistics disclosed the following about Lithuanian senior citizens:

- 1) 96.7% of those questioned indicated that they desired that a Lithuanian senior citizens housing center and rest home be constructed;
- 2) Lithuanian organizations should provide social-economic aid to needy Lithuanians;
- 3) More than 70% of elderly Lithuanians prefer to work in organizations which are concerned about nationals who are aged;

- 4) About 15% of the Lithuanian senior citizens do not have any close relatives, who would care for them in their old age;
- 5) One third of the elderly Lithuanians do not have a last will and testament;
- 6) Regarding monthly income about 11% could have received government financial assistance, however, only 0.4% applied for such assistance;
- 7) If necessary, more than 80% would request aid from Lithuanian, not American organizations;
- 8) 34.7% of the Lithuanians questioned have received higher education, including the Lithuanian Military Academy;
- 9) Five per cent of the Lithuanians who replied to the questions are over 85 years of age;
- 10) More than 10% of the Lithuanian senior citizens receive monthly incomes of less than \$300 a month and half of them receive less than \$200 a month.

The 1000 responses are too small a sample to be conclusive, yet it is the only documentation of this kind among the Lithuanian-Americans.

Algirdas Budreckis

LITHUANIAN, CAPTURED BY AFGHAN GUERRILLAS ARRIVES IN PAKISTAN

Two Soviet soldiers, including one Lithuanian, were handed over to the International Red Cross by the Islamic guerillas in Afghanistan. Officials of the Red Cross, who made this known, said that the two soldiers were captured "months ago".

According to The Washington Times (November 25, 1982), the two soldiers were identified as G. N. Nicolae (?), 19, and Rimas V. Baurba (sic!), 22. From Pakistan, they were sent to Switzerland.

On November 20, 1982, the French television showed a film of three Soviet soldiers who were captured by the Afghan guerillas.

They were Tadzhih, an Armenian, and a 20-year old Lithuanian. Their names were not mentioned, but the Lithuanian may be the above-mentioned Rimas Burba. All three captured soldiers expressed their hopes for positive changes in the Soviet Union. They wore tattered clothes, their Russian was poor, and they seemed to be exhausted and frightened.

The Lithuanian underground press has published reports on the impact of the Afghanistan campaign in Lithuania, where there is a mounting antagonism to the use of young Lithuanians as cannon fodder in Moscow's colonial enterprise.

The 8th annual "Salute to Kaye Brideson", columnist for the Home Reporter and Sunset News—a Brooklyn newspaper, was held in Windsor Terrace Post. Proceeds went to the Madonna Residency and the Baptist Medical Center Nursing Home. Pictured at the event are, from left: Peg [Josephine] Balukas, Helen V. Kulber, Matilda Cuomo—wife of Governor—Mario Cuomo, Kaye Brideson—the celebrant, and former State Senator William Giordano.
Photo by Charles Binkins

LITHUANIAN NEWSBRIEFS

Dr. C. K. Bobelis, President of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania, and honorary president of the Lithuanian American Council, was honored in Chicago on Dec. 11th at a special testimonial dinner attended by some 400 guests. Judge Wells, master of ceremonies, read a message from President Reagan. Chicago mayor Jane Byrne and other officials also sent their greetings. Attending the affair were Congressmen Edward Derwinski and Martin Russo, who presented Dr. Bobelis with a symbolic national flag. Sponsor of the testimonial banquet was the Lithuanian National League of America Sandra. Their officers presented Dr. Bobelis with a special award.

First lieutenant Heidi Kniupis of the U. S. Air Force was killed in August, Cal. in an aircraft crash landing at March AFB in Riverside, Cal. Lt. Kniupis, 25, a flight instructor, was the daughter of

Boston Police sgt. Albert and Elaine Kniupis. Shortly after becoming airborne, Lt. Kniupis reported that the plane's engine was overheating and she was returning to base. While attempting the crash landing, she did everything possible to avoid crashing into a base housing development. She was buried with full military honors, from St. Theresa's Church in Boston.

Marija Stankus—Saulaitis received a doctorate in English at the University of Connecticut in May, 1982. Ms. Stankus-Saulaitis is on the staff at the University of Illinois at Chicago Circle and teaches Lithuanian language, literature, and culture.

The South Boston Lithuanian Citizens Association elected the following executive board for 1983: Alexander Chaplikas—president, Daniel Averka—vice-president, Vytautas Jurgela—secretary, J. Novazelskis—recording secretary, and Algirdas Mitkus—treasurer.

KAZYS ŠIDLASKAS REELECTED NATIONAL PRESIDENT

Mr. Kazys Sidlauskas was recently reelected National President of the Lithuanian American Council. The aim of this organization is the struggle for Lithuanian independence. The Lithuanian American Council is comprised of thirteen central Lithuanian patriotic organizations, representing various ideologies and different purposes but united by the desire to regain independence for the land of their fathers—Lithuania. The national headquarters of the Lithuanian American Council is at 2606 West 63rd Street, Chicago, IL 60629.

DARIUS AND GIRĖNAS COMMEMORATIVE CALENDAR

14" wide by 22" deep
suitable for framing

\$5.00

Please forward your check or money order with your name, full address and zip code. Calendars may be ordered too as gifts for relatives, friends or organizations. Please enclose the recipient's name, address and zip code.

Calendars may be ordered from:

BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, MA 02168

Or by phoning: (617)-969-1190 or 965-8080

MOTERYS

LIVIJA LIPAITĖ GAVO TŪKSTANTINĖ

Emilija Jonušienė, gyv. Omaha, Nebraska, savo mirusiam vyrui muzikui Broniui Jonušiui prisiminti prieš penkerius metus įsteigė kasmetinę vieno tūkstančio dolerių stipendiją studentui, kuris prie savo pagrindinių studijų studijuoja ir lituanistiką, yra pasižymėjęs moksle ir dalyvauja lietuviškoj veikloj.

1982 m. stipendija teko Livijai Lipaitei, gyvenančiai Los Angeles, Cal.

Pirmąsias stipendijas laimėjo Robertas Saldys iš Brazilijos, Marytė Bizinkauskaitė iš Bostono, Vilius Dundzila iš Chicagos ir Teresė Gaidelytė iš Omahos.

Lipaitė tik prieš septynerius metus atvyko iš Lietuvos, kur baigė gimnaziją ir penkerius metus mokėsi Meno institute.

Atvykusi į šį kraštą, atnaujino studijas California State University (Long Beach). Studijų šaka—keramika. Ši rudenį studijas baigė. Spalio 24-28 d. universiteto patalpose buvo jos darbų vieša paroda—diplominis darbas. Atsiliepiamai apie išstatytus darbus labai geri. Belieka jai dar parašyti tezę, ir ji gaus magistro laipsnį.

Birutė Kidolienė sutiko būti Lietuvos Skautų Sąjungos jubiliejinės stovyklos laikraščio redaktore. Stovykla vyks liepos 31-rugpjūčio 13 dienomis Kanadoje, netoli Toronto. Ji rengiama, norint atžymėti sąjungos 65 metų sukaktį. Stovyklos viršininku bus LSS Tarybos pirmininkas v. s. fil. Sigitas Miknaitis.

Sofija Vitaitienė, ilgus metus buvusio Tėvynės redaktoriaus Stasio Vitaičio žmona, gruodžio 11 d. paminėjo savo 80-ies metų gyvenimo sukaktį. Mylimai mamytei minėjimą paruošė jos dukrelė Genovaitė Vitaitytė-Zenkienė.

Dail. Daina Jurkutė vasario 7-25 dienomis Queens kolegijos galerijoje Art Center, rengia savo pirmąją autorinę parodą. Bus išstatyta keletas skulptūrų ir jos sukurtųjų skulptūrų nuotraukų. Jurkutė pernai baigė dailės mokslus Columbia universitete.

Aldona Markelienė, viena Cicero viešosios bibliotekos direktorių, bibliotekai parūpino lietuvišką Kalėdų eglutę. Jai talkininkavo Cicero LB apylinkės pirmininkė L. Radvilienė, J. Dočkienė ir R. Vaitkevičienė.

Dail. Vida Krištolaitytė, gyvenanti New Yorke ir ten surengusi eilę meno parodų, Kalėdų švenčių laikotarpyje buvo atvykusi į Chicago kur gyvena jos artimieji. Ta pačia proga aplankė ir kai kuriuos vietos lietuvių renginius. Vida anksčiau yra gyvenusi Chicagoje.

Uršulė Astrienė iš Grand Rapids, Mich. buvo pakviesta į Washingtoną pademonstruoti kalėdinių papuošalų gaminių ir padėti papuošti Kongreso bibliotekoje esančią eglutę. Astrienė kalėdinių papuošalų mena jau yra gerai įsisavinusi ir šioje srityje plačiai žinoma visoje Amerikoje. Ji Washingtonan buvo nuvykusi kartu su savo sūnumi Antanu.

Audėjų Dienose Panevėžyje gruodžio mėn. pradžioje dalyvavo net trijų generacijų audėjai. Nuotraukoje kaunietė Agnietė Grybauskienė [dešinėje], į šią šventę atvykusi su savo dukra ir anūku. V. Kapočiaus nuotrauka

Audėjų dienos Panevėžyje

Keturioliktoje Lietuvos amatų dienoje—teatralizuotoje audėjų ir verpėjų varžybų šventėje Panevėžyje dalyvavo 130 meistrų. Savo sugebėjimus jie pademonstravo aštuoniolikoje įvairiausių rungčių.

Rengėjai surado ir pakvietė į šventę keletą šeimų, kurios audėjų amatas pereina iš kartos į kartą. Žiūrovai turėjo progos išvysti rokiškiečių Pipinių, šiauliečių Dundulių, kaunietės A. Grybauskienės ir jos keturių kartų atžalų šeimas. Radviliškietė audėja B. Samulionienė į šventę atkeliavo su savo

moksleivėmis dailės ratelio lankytojoms.

Audėjų dienos proga buvo surengta liaudies meno paroda, veikė gaminių ekspozicijos "Lino" susivienijimo ir "Tulpės" suvenyrų įmonėse, šventėje dainavo ir šoko Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto etnografinis ansamblis "Ratilio". Visus žavėjo liaudies dainų atlikėja Veronika Pavilionienė, grojo Panevėžio stiklo fabriko kaimo kapela ir pučiamųjų orkestras "Garsas", pasaką pasekė anykštietė pasakorė Elena Juzėnienė.

Česnako gydomoji reikšmė

Nuo senų laikų žmonės pastebėjo česnako gydomą reikšmę ypatingai kai kuriems susirgimams.

Pasveikimų reikšmę aiškina Berlyno dr. Heller:

1) Česnako sunka sumažina tam tikram laikui kraujo spaudimą (kraujo padidėjimą gelbėdama ligonius nuo smegenų ligos ir staigios mirties.

2) Sumažina skausmus širdies ligoniams.

3) Padidina kepenų veikimą, gydo kraujo veržimąsi ir kūno sutinimus.

4) Sutvarko virškinimą, ypatingai žarnų tinkamą veikimą.

5) Sumažina šlapumo, rūgšties kiekį raumenyse, arba kaip jį vadina reumatizmą.

6) Labiausiai tinka kaip vaistai nuo nuolatinio nuovargio, galvos skaudėjimų, histerijos ir nemigos.

7) Geriausi vaistai moterims kada joms baigias mėnesiniai kraujo plūdimai.

8) Kovoja su kirminu solitarija.

9) Sutvarko nutukimą ir su česnako vaistais išnyksta ištinimai ir muskulų skausmai.

10) Gydo inkstus ir šlapumo pulsę.

11) Taip pat česnako vaistai reikalingi kada yra nuolatiniai sutrukimų vidaus organuose.

12) Padeda diabetikams ir astmatikams.

Tam tikro česnako, tik su raudonom galvutėm, pavyzdžiui 10 galvučių nulupama ir išvaloma dalytės ir supjaustoma mažais 1/2 centimetro gabaliukais ir sudedama į buteliuką, ir užpilama geros rūšies alkoholiu, kad gerai uždengtų visus česnako gabaliukus ir paliekama 30 dienų, kasdieną pajudinant buteliuką ir tada tas skystimas jau tinka kaip vaistai. Tų vaistų geriama tris kartus per dieną po 20 lašų su trupučiu vandens. Iš ryto į tuščius vidurius, prieš pietus ir prieš vakarienę 1/2 valandos. Taip geriama visą mėnesį ir galima padaryti pertrauką kelias dienas ir vėl pradėti iš naujo, kol kūnas nusivalo nuo arteriosklerozės.

Elena V. Ryselienė
Iš Argentinos Lietuvių Balso

Elena Sadauskaitė-Koelblen su vyru Renė, Tai buvo 1970 liepos 25 d., jų vedybų pobūvyje Los Angeles, Cal. Šiomet, vasario 23 d. sueina dveji metai, kai Renė Koelblen mirė Las Vegas, Nevadoj, kur juodu daug metų laimingai gyveno. Elena Sadauskaitė, gimusi Pennsylvanijoje, buvo plačiai žinoma lietuviams ir amerikiečiams, kaip viena iškiliausių dainininkių. Turėjo nepaprastai gražų koloratūrinį balsą. Juozas Tysliava sakydavo lakštingalos balsą. Savo laiku Elena buvo New Yorko Roxy ir Radio City solistė, dažnai dalyvavo San Carlo Operos pastatymuose. Ji ir dabar tebedainuoja.

Vienybė, 1983 m. sausio 15 d.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

MŪSŲ REIKALAIŠ

Perlipus Naujųjų Metų slenkstį, šis sporto skyrelis įžengia į 22-uosius metus. Taigi artėjame į ketvirtą šimto metų. Tai pats ilgiausiai išsilaikęs sporto skyrius Amerikoje lietuviškoje spaudoje, visą laiką redaguotas to paties žmogaus. Beje, skyriaus atveju žodis "redagavimas" yra kiek per kuklus—skyriaus redaktoriui faktiškai reikia skyrių prirašyti—tai labiau vadintina "sporto skiltimi". Nors kai kuriais atvejais, čia talpiname ir iš kitur gautų pranešimų bei kitų autorių nuotraukų (ypatingai dedame įvairių autorių nuotraukų).

Vienybės sporto skyrių perėmėmiau iš Kęstučio Čerkeliūno kuris skyriuje buvo "išvirtinęs" ilgą laiką. Prieš tai man teko redaguoti Draugo sporto skyrių (pradžioje su A. Avizieniumi ir J. Šoliūnu), vėliau tik su J. Šoliūnu ir pagaliau—vienam. Taip pat kurį laiką sporto skyrių teko redaguoti ir Laisvosios Lietuvos savitraštyje.

Būtų gera, kad sporto skyriaus skaitytojai pareikštų savo pageidavimus—kokios medžiagos labiau nori.

Pagal laikraščio pobūdį, mes venčiame talpinti lietuvių neliečiančių sporto žinių, nors kartais (labai retai) pasitaiko ir tokių.

Taip pat kreipiamės į mielus skaitytojus atsiųsti iškarpių apie lietuvių sportininkų pasirodymus iš

angliškos ar kitomis kalbomis pasirodančios spaudos. Mielai tokia talka pasinaudotume.

LIETUVIAI TARPTAUTINIAME FORUME

Maskvoje leidžiamas mėnesinis sporto žurnalas, pavadintas "Sportas Tarybų Sąjungoje". Jis spausdinamas daugelyje kalbų (anglų, prancūzų, vokiečių, vengrų, rusų ir ispanų).

Mus pasiekia to žurnalo angliškoji versija "Sport in the USSR".

Įdomu, kad kiekviename numeryje yra Lietuva ir lietuvių liečiančios medžiagos.

Šio žurnalo 1982 m. spalio mėn. laidoje yra ilgas rašinys su nuotraukomis (kai kurios spalvotos) apie sportą Elektrėnuose. Rašinys patalpintas skaitytojo iš Ispanijos pageidavimu, kuris pats gyvena mažame miestelyje Ispanijoje ir norėjo žinoti, kaip finansuojama sportinė programa ir kaip organizuojama įvairi sporto veikla.

Žurnalo redakcija geriausiu pavyzdžiu pasirinko Lietuvos Elektrėnų miestelį.

Apie Elektrėnų sporto gyvenimą straipsnyje aiškina žinomas rankinio treneris Algimantas Cickiavičius, kuris teigia, jog veikia 20 sporto šakų klubai, kuriuose treniruojasi apie tūkstantinė žmonių. Apie 400 vaikų gauna sportinį lavinimą vaikų sporto mokykloje. Elektrėnuose gyvena eilė pasižy-

Vilniaus "Žalgirio" futbolininkai [dryžais marškinėliais] Vilniuje žaidžia prieš Zaporožės "Metalurgo" vienuolikę. Vilniečiai dabar pateko į TSRS aukščiausiąją futbolo lygą.

V. Kapočiaus nuotr.

mėjusių Lietuvos sportininkų, jų tarpe Rolandas Bičis, Lietuvos vandens slidžių čempionas.

Tame pačiame žurnalo numeryje rašoma ir apie Tarybų Sąjungos—JAV lengv. atletikos rinktinę susitikimą, įvykusį Indianapolise, Ind. Čia ypatingai iškeliamas Tarybų Sąjungos rinktinės įvairiatautiškumas. Priešingai Amerikos spaudai, kurios reporteriams visi iš Tarybų Sąjungos atvykstantys sportininkai yra "rusai". Tarybiname žurnale rašoma, jog pačių rusų komandoje tebuvo tik keli; minimi latviai, estai ir vienas lietuvis—Romualdas Sausaitis, kuris tame susitikime 10,000 km. bėgime užėmė II vietą. Įdomu, kad Maskvoje leidžiamas žurnalas lietuviškas ir latviškas pavardės rašo su atitinkamais raidžių ženklais.

To žurnalo lapkričio mėn. numeryje telpa nuotrauka ir platus užrašas apie pagarsėjusius automobilistus, nekartą pasižymėjusius Europos pirmenybėse, Stasį Brundą ir Arvydą Girdauską.

S. JOVAIŠA APIE VIZITĄ AMERIKOJE

Tarybų Sąjungos krepšinio rinktinės, kuri beveik mėnesį laiko žaidė Amerikoje, kapitonas S. Jovaiša davė pasikalbėjimą Vilniaus Sporto laikraščio korespondentui V. Zeliukui.

S. Jovaiša, kuris Amerikoje vie-

šėjo jau ketvirtą kartą, į klausimą apie buvusius varžovus Amerikoje atsakė:

— JAV kiekvienais metais komandos skirstomos pagal pajėgumą. Mes daugiausia žaidėm su pirmojo dvidešimtuko atstovais. Du kartus pratęsus rungtynių laiką, pralaimėjom Virginijos universitetui, kurio komanda pagal kvalifikaciją yra pirmoji. Čia lėmė tendencingas teisėjavimas. Net penki mūsų žaidėjai—Valteris, Chomičius, Belostenas, Deriuginas ir Sabonis—buvo priversti už penkias pražangas sėsti ant atsarginių suoloelio. Man vienas varžovas pakiošo koją, susižeidžiau ir, likus šešioms minutėms iki pagrindinio laiko pabaigos, buvau priverstas palikti aikštelę.

Po tų rungtynių prie mūsų priėjo mėgėjų krepšinio federacijos atstovas ir oficialiai atsiprašė dėl tendencingo teisėjavimo, sakė, kad tas arbitras daugiau nebus kviečiamas teisėjauti.

Įveikėm pagal kvalifikaciją antrą (Kentucky valstijos), šeštą, devintą ir dešimtą komandas bei kitas neklasifikuotas. Be ankščiau minėtų rungtynių, pralaimėjome keturioliktai ir neįveikėm dvidešimtuką komandoms. Tokio gero rezultato nei mes, nei amerikiečiai nesitikėjo. Susipažinę su mūsų sudėtimi, jie abejojo, ar mes laimėsime nors vienerias rungtynes. O galėjom laimėti visas.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. Winter Garden svetainės, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogomis. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

- KASA už paprastą taupymo sąskaitą moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **13%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

—KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL.—

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

MIRĖ MUZIKAS JULIUS GAIDELIS

Spalio 6 d. Boston, Mass. mirė Julius Gaidelis, muzikas, kompozitorius, chorų vedėjas.

Buvo gimęs 1909 balandžio 5 d. Grikiškių k., Daugėlišio vls., Švenčionių aps. 1925 m., sausio 1, įstojo į Kauno Konservatorijos Dauguvietytės vedamą fortepijono klasę. 1931–37 studijavo kompoziciją pas Juozą Gruodį. 1937–40 muziką dėstė Prienų gimnazijoje ir vedė Kauno Maisto įstaigos mišrųjį chorą. 1940–41 Kauno X Gimnazijos mokytojas. 1941–1944 m. Šiaulių Muzikos Mokyklos mokytojas, Jėzuitų bažnyčios choro, vėliau Meno Centro choro vadovas.

1944 m. pasitraukė į Vakarų. Tremtyje vedė chorą Memmingen mieste, Bavarijoje, o 1946–50 vargoninkavo Traunstein lietuvių stovykloje.

1950 atvyko į JAV. 1952 studijavo New England Konservatorijoje—kompoziciją pas Carl McKinley, kontrpunktą pas J. F. Cooke ir dailiųjų menų kursą pas H. Leen.

1953 baigė konservatoriją, gaudamas Master of Music laipsnį. 1954 ten pat dar gilino studijas. Bostone vedė Vyrų Chorą.

Jo smulkia biografią yra parašęs, deja, tik prieš savaitę taip pat. Bostone miręs smuikininkas Izidorius Vasyliūnas.

Gaidelis buvo vienas stipriausių Nepriklausomojoje Lietuvos išugdytų kompozitorių. Jo kūryba daugiausia simfoninė ir kamerinė, ir tik trečioje vietoje vokalinė.

Būdamas Juozo Gruodžio mokinys, jis perėmė pagrindines savo mokytojo savybes—stiprią klasiškinę formą, naująją harmoniją, įvairų koloritą, folklorinius elementus. Savo kūryboje jis išvystė ir stiprią savo individualybę, pasireiškusią ekspresionistinėmis priemonėmis kompozicinėje technikoje bei stipria emocija savo kūrybos išraiškoje. Jo harmonija, pagrįsta visų laipsnių septakordais ir staigiomis trumpomis moduliacijomis, yra disonansinė ir spalvinga.

Gaidelio kūryba: Variacijos fortepijonui 1934; Forte-pijoninė sonata 1935; Verpėja, Drugelis—dvi miniatiūros smuikui su fortepijonu; styginis kvartetas h-moll 1936; I Simfonija; Balandžių turgus ir Karo Muziejaus sodelyje Kaune—simfoniniai vaizdeliai 1937; Šatrijos raganų karnavalas, Gedimino sapnas, arba Vilniaus legenda—simfoninės poemos; II Simfonija 1940; Čičinskas, 3 aktų baletas 1941;

Aliarmas, simfoninė poema 1945; Jūratė ir Kastytis, simfoninė poema pagal Maironio baladę 1946–47; II styginis kvartetas; Be tėvynės, Lietuviškas šokis Nr. 1, Malda (su vargonais)—trys smuiko dalykai; Smuiko koncertas 1947–48; III styginis kvartetas 1948; Smuiko sonata 1951; III Simfonija 1952; IV styginis kvartetas 1953; Giesmė apie Gediminą pagal B. Sruogos žodžius—kantata solistams, vyrų chorui ir simfoniniam orkestrui. Chorams dainų yra parašęs apie 40, keletas solo dainų, religinių motetų mišriam chorui—Skaisčioji Marija, O, Didis Dieve, Benamių malda ir kiti.

Nuo pat pradžios pasireiškęs savo originaliu stiliumi, ėjo dviem keliais. Viename jis nuolat ieškojo savęs, savo kūrybinių polėkių. Tai simfoninė bei instrumentalinė kūryba, kur su kiekvienu nauju veikalu jaučiami brandumas, laisvumas (pvz. Smuiko sonata, III Simfonija). Kitame kelyje jis taikosi prie gyvenimo reikalavimų. Tai jojo vokalinė kūryba, nutolusi nuo jam įprastos moderniosios harmonijos, todėl negalinti atstovauti tikrojo stiliaus. Kiek arčiau savęs yra kantatoje Giesmė apie Gediminą.

Į muziką užuojautas įsijungia ir Vienybė.

LAKE WORTH, FLA.

Lietuvių muziejaus, Lake Worth, Fla., atidarymas įvyko gruodžio 5 d. 1 val. p. p.

Oficialioji atidarymo dalis ir sol. Blandytės-Jameikienės koncertas įvyko Senior Citizens namuose Dixie Hwy ir 2nd Ave. N. Po to dalyviai nuvyko į Lake Worth City muziejų, 414 Lake Ave.

Mirė Valerija Čiurlionytė-Karužienė

Valerija Čiurlionytė-Karužienė, dailininko ir muziko Konstantino Čiurlionio sesuo, gruodžio 23 d. mirė Kaune. Lietuvoje liko jos dukra ir jaunesnioji sesuo menotyrininkė Jadvyga su šeima, o Chicagoje—jos sūnus Romas Karuža, kurį ji buvo aplankiusi prieš keletą metų.

Velionė buvo gimusi 1896 m. gruodžio 19 d. Druskininkuose. 1916–1917 m. ji studijavo tapybą Maskvoje, žinomo dailininko K. Juono studijoje. Pirmojo pasaulinio karo metais ji rūpinosi savo brolio kūrinių apsauga. 1918-aisiais Tarybų valdžios ir V. Mickevičiaus-Kapsuko pavedimu buvo komandiruota į Maskvą rūpintis ten evakuotų meno ir kultūros vertybių grąžinimu. Po Spalio revoliucijos, jos pastangų dėka Čiurlionio kūriniai buvo grąžinti į Lietuvą.

1920–1923 m. ji studijavo tapybą Berlyne, o 1926–1928 m.—Kauno meno mokykloje. Be to, 1923–1925 m. studijavo meno istoriją Zuricho

universitete.

Nuo 1928 m. iki 1945 m. dirbo pedagoginį darbą Kaune. O nuo 1945 m. Kauno valstybinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus vyresnioji mokslinė bendradarbė, vaizduojamosios dailės skyriaus vedėja, vėlesniais metais—Čiurlionio galerijos vedėja. Čiurlionio dailės muziejuje velionė dirbo iki pat mirties.

Surinko daug bibliografinės ir biografinės medžiagos apie Čiurlionį, padėjo įrengti jo memorialinį muziejų Druskininkuose, parengė ir išleido reikšmingų menotyros leidinių.

Jos rūpesčiu buvo restauruojami Čiurlionio rankraščiai. Įvairiomis konsulatacijomis ji padėjo ne tik Lietuvos, bet ir užsienio menotyrininkams, muzikologams, rašantiems mokslinius straipsnius apie Čiurlionio dailę, muziką.

Jai 1966 m. buvo suteiktas Lietuvos TSR nusipelnusios kultūros veikėjos garbės vardas.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas
Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais
ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĒSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona,
pyragai vedybiniam ir kitokiems
pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.

Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

Dail. Juozas Bagdonas yra pakviestas tvarkyti 13-ąją dailininkų kūrinių parodą, kurią vasario 12-13 dienomis Kultūros židinyje rengia LB New Yorko apygardos valdyba. Už geriausius kūrinius bus paskirtos premijos. Parodos proga, vasario 13 d. įvyks literatūros vakaras.

Kalėdų eglaitė, rengta Maironio vardo lituanistinės mokyklos, įvyko sausio 9 d. Kultūros židinyje. Septinto skyriaus mokiniai suvaidino Pauliaus Jurkaus parašytą pasaką "Raudonoji kepuraitė". Kalėdų senelis išdalijo dovanas geriausiems mokiniams. Vakara rengė Maironio mokyklos tėvų komitetas.

Dail. Kazimiero Žoromskio kūrinių parodą Kultūros židinyje sausio 29-30 dienomis rengia paskirų jo talento gerbėjų komitetas. Bus eksponuotos jo nupieštos vasaros gėlės. Tuos paveikslus jis pereitą vasarą nupiešė atostogaudamas Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkport, Maine.

BALFo 100-asis skyrius primena newyorkiečiams, kad metinių švenčių proga daug kas siuntinėja ne tik atvirukus savo bičiuliams, bet ir aukoja varge esantiems savo tautiečiams. Skyriaus valdyba klausia newyorkiečius, ar jau jie pasiuntė savo auką. Jei ne, tai auką galima pasiųsti dar ir po švenčių šiuo adresu: A. Pumputis, 86-32 78th Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

Jackaus Sondas, spaudos darbuotojo ir visuomenininko, 90 metų amžiaus sukakties paminėjime Bostone sausio 15 d. ruošiasi dalyvauti ir New Yorko organizacijų atstovai. Sveikinimus sukaktuvininkui pasiuntė Lietuvių Darbininkų Draugijos 7-oji kuopa, kelios Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kuopos ir kt. SLA 5-oji apskritis, Tėvynės ir Vienybės laikraščių redakcijos.

Brooklyn Botanical Garden Kalėdų švenčių proga ir po Naujų metų buvo išstatyta tikrais šiaudinukais išpuošta eglutė. Šiaudinukus pagamino ir išpuošė lietuviai skautai. Prie eglutės stovi Lietuvos Vyčių 41 kp. pirmininkė Helen Kulber ir jos sesutė Vyčių 41 kp. sekretorė Beatrice Hoffs [Vyžiūtės]. Beja Botanikas tam sode yra lietuvis, Petras Razumas, kuris daug padėjo eglutei surasti vietą ir pagelbėjo papuošti.

New Yorko lietuviai skautai vasario 27 d. šaukia "Neringos" tunto susimastymo dienos sueigą. Kovo 6 d. bus tradicinė Kaziuko mugė, o balandžio 23 d. įvyks New Yorko tuntų jubiliejinis vakaras.

Antanas Mažeika, kurį newyorkiečiai prisimena iš jo veiklos, organizuojant jaunimo žygi į Jungtines Tautas, dabar Kalifornijoje Los Angeles mieste, aktyviai veikia Baltų Lygoje ir lituanistinėje mokykloje pradėjo dėstyti naują kursą—komunikaciją. Jis supažindina lietuvių jaunimą su naudinga informacija apie tai, kaip rašyti laiškus spaudai, kongresmanams, kaip protestuoti prieš klaidingą informaciją laikraštyje, filme ar enciklopedijoje, kaip kreiptis į valdžios įstaigas, žmones ir kaip juos paveikti, kad jie atkreiptų dėmesį į Lietuvos reikalus.

New Yorko 13-ojoje parodoje šiemet dalyvauja ne tik vietos ir apylinkių lietuviai dailininkai. Jų bus ir iš Chicagos, Bostono, Clevelando, Los Angeles ir kitur. Iš Chicagos dalyvaus Vytautas Virkau, Viktoras Petravičius, Magdalena Stankūnienė ir P. Kazlauskaitė. Iš Bostono bus J. Martinkus, iš Clevelando—Rimas Laniauskas, iš Los Angeles—Ilona Pieterienė, Ina Leškienė, Ilona Brazdžionienė. Taip pat bus paveikslų iš Paryžiaus—tai Žibunto Mikšio ir M. Budrio iš Švedijos. Paroda bus Vasario 16-osios proga.

Balys Jacikevičius, seniau Brooklyne turėjęs knygyną ir čia atgaivinęs savo Vokietijoje įsteigtą leidyklą "Pašvaistė", mirė gruodžio 24 d. Ridgewood, N. Y. Palaidotas gruodžio 28 d. Cypress Hills kapinėse, po pamaldų Apreiškimo par. bažnyčioje. Velionis buvo gimęs Kaune 1911 m. liepos 27 d. Paliko žmoną Bronę ir sūnų Liną, studijuojantį Clevelande.

Iš Naujųjų Metų sutikimo Kultūros židiny vidury dainininkė Lionė Juodytė-Mathews, dešinėje ALTo New Yorke pirmininkas A. Marcelynas su žmona. S. Narkėliūnaitės nuotr.

Naujuosius metus dailininkas Vytautas Jonynas sutiko Kultūros židiny Brooklyne su grupe pasipuošusių viešnių ir svečių. Almaus Šalčiaus nuotr.

Vladas Kulpavičius, ilgametis BALFo darbuotojas ir žinomas medžio drožinių—kopytėlių ir lietuviškų kryžių kūrėjas, sulaukė 86 metų. Jis kartu su kitais sukaktuvininkais bus pagerbtas Juno Beach, Fla. sausio 15 d. Parengimą rengia Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba.

Vytautas Mazelis nuo sausio 17 d. iki 26 d. rengia savo foto parodą New Yorko miesto policijos vyriausioje būstinėje, One Police Plaza. Jo parodą globoja policijos departamento foto skyrius.

Petras Rajeckas, kurio pantomimos programa newyorkiečiai yra nesykį gėrėjęsi, Naujų metų išvakarėse buvo nuvykęs į Philadelphia ir ten Lietuvių Namuose parodė savo meną tenykšties lietuviams. Publikos buvo per 230, daugiausia iš jaunosios kartos.

Kaukių balių vasario 5 d. Kultūros židinyje rengia New Yorko ateitininkai. Už geriausias kaukes bus skiriamos premijos. Bus šilti ir šalti valgiai. Šokiams gros Joe Thomas orkestras. Pradžią 8 val. vakare.

Solistas Mečys Razgaitis Kalėdų nakties mišių metu giedojo Aušros Vartų bažnyčioj, Manhattane, o Kalėdų pirmą dieną Newark, N. J. lietuvių bažnyčioj.

Kultūros židinyje Naujiesiems Metams sutikti komiteto pirmininkas B. Sutkus. S. Narkėliūnaitės nuotr.

Naujųjų Metų sutikimas Kultūros židinyje sutraukė per trejetą šimtų newyorkiečių. Jį rengė jungtinis organizacijų komitetas, pirmininkaujamas Broniaus Sutkaus. Šokiams grojo geras orkestras.

Bronė Spūdienė dvi pirmąsias gruodžio savaites praleido Kalifornijoje, pabuvodama pas savo sesers Marijos Akelienės sūnus Albiną ir Antaną Akelius, kurie su šeimomis gražiai isikūrę San Francisco mieste. Ta proga Spūdienė susitiko ir su kitais tame mieste gyvenančiais lietuviams,

Vienybė, 1983 m. sausio 15 d.